

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

บัญชีเป็นภาษาของธุรกิจที่ใช้ในการรายงานข้อมูลฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้ข้อมูลงบการเงินมีความถูกต้องชัดเจน โปร่งใสและสามารถเปรียบเทียบฐานะการเงินระหว่างกิจการได้ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดหลัก การบันทึกบัญชีเป็นมาตรฐานเดียวกัน คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards Board : IASB) ได้พยายามที่จะกำหนดมาตรฐานการบัญชีให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั่วโลก (วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ, 2554 : 2)

สำหรับมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีของไทยอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องและเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554 : ออนไลน์) เพื่อให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล ดังเห็นได้จากสภาวิชาชีพบัญชีได้กำหนดให้มาตรฐานการบัญชีของไทย (Thai Accounting Standards : TASs) และมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai Financial Reporting Standards : TFRSs) เป็นชุดเดียวกัน ที่อ้างอิงจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards) และได้มีการออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 12/2552 เรื่อง การจัดเลขฉบับมาตรฐานการบัญชีของไทยให้ตรงตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเพื่อปรับปรุงเลขฉบับของมาตรฐานการบัญชีไทยที่เคยออกมาก่อนหน้านี้ให้สามารถอ้างอิงได้ตรงกับเลขฉบับของมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่มีอยู่ และออกประกาศการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี ให้มีผลบังคับใช้ในปี พ .ศ. 2554 อยู่หลายฉบับ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552 : ออนไลน์) ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของวงการวิชาชีพบัญชี ทั้งที่ประกาศใช้มาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศและการออกฉบับใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนนับว่าเป็นการปรับเปลี่ยน ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจประเทศไทยที่กำลังเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ .ศ.2558 นี้ ประกอบกับปัจจุบันการลงทุนระหว่างประเทศเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตลาดทุนของประเทศไทยมากขึ้นทำให้นักลงทุนต่างชาติที่เป็นผู้ใช้งบการเงิน ได้เรียกร้องให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลผลักดันให้มีการใช้มาตรฐานการบัญชี เดียวกันในการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อสะดวกในการจัดทำและการตรวจสอบ (วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ, 2554 : 2)

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เป็นมาตรฐานที่ออกมาใหม่ และได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 พิเศษ 143 ง ฉ. วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2553 โดยถือปฏิบัติกับงบการเงินของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นมาตรฐานที่ยังไม่เคยใช้มาก่อนในประเทศไทย ซึ่งกำหนดให้กิจการต้องบันทึกบัญชีเกี่ยวกับผลประโยชน์ของพนักงาน หรือผลตอบแทนที่กิจการให้แก่พนักงานทั้งในระยะสั้น เช่น เงินเดือน โบนัส รวมทั้งผลประโยชน์ของพนักงานในระยะยาว เช่น เงินชดเชยตามกฎหมายแรงงาน เงินสวัสดิการหลังเกษียณอายุ กล่าวคือ กิจการจะต้องเริ่มทยอยบันทึกภาระหนี้สินและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผลประโยชน์ของพนักงาน หรือผลตอบแทนที่กิจการให้แก่พนักงานในทุกงวดบัญชีตั้งแต่วินาทีที่พนักงานเริ่มทำงาน ให้กิจการแทนวิธีเดิมที่จะบันทึกค่าใช้จ่ายเพียงครั้งเดียวในงวดบัญชีที่มีการจ่ายเงินออกไปจริงเท่านั้น ซึ่งหลักการบัญชีใหม่เห็นว่ากิจการควรกระจายค่าใช้จ่ายดังกล่าวออกไปตามช่วงเวลาที่พนักงานได้ทำงานให้กิจการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างค่าใช้จ่ายที่กิจการจ่ายให้กับสิ่งที่กิจการได้รับจากการทำงานของพนักงานทำให้งบการเงินที่ได้บันทึกภาระหนี้สินในการรายงานฐานะการเงิน และบันทึกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสะท้อนข้อเท็จจริงมากขึ้น (วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ, 2554 : 8)

กิจการที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้อย่างเต็มรูปแบบ คือ กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ซึ่งได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทมหาชนตามกฎหมายมหาชน บริษัทที่กำลังเสนอขายหลักทรัพย์ให้สาธารณชน และบริษัทที่ดูแลทรัพย์สินของสาธารณะ เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทประกันชีวิต บริษัทหลักทรัพย์ เป็นต้น และกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะบางกิจการ เนื่องจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ได้กำหนดทางเลือกให้กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะซึ่งเป็นกิจการส่วนใหญ่ในประเทศไทยกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนกิจการทั้งหมดในประเทศไทย (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2555: 1) สามารถเลือกใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ในการจัดทำบัญชีเช่นกัน จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เป็นฉบับที่ยากต่อการทำความเข้าใจ อาจส่งผลกระทบต่อการทำบัญชีของนักบัญชีของกิจการ และสำนักงานบัญชีอย่างเป็นทางการเป็นสิ่งสำคัญของสำนักงานด้วย

นักบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของกิจการ เป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทหน้าที่ในการบันทึกข้อมูลทางบัญชีและการรายงานทางการเงินของกิจการ อาทิ การบันทึกบัญชีต่างๆ การรายงานงบการเงิน เช่น งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อประเมินว่าข้อมูลดังกล่าวมีความถูกต้อง สมบูรณ์เชื่อถือได้ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้สำหรับกิจการที่ต้องทำบัญชี ทุกกิจการทั้งที่เป็นกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ นักบัญชีของกิจการดังกล่าวมีหน้าที่ในการ

บันทึกบัญชีให้ถูกต้อง จึงควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ซึ่งรวมถึงมาตรฐานบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานด้วย

สำหรับประเทศไทย ในเขต กรุงเทพมหานคร ถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555 มีจำนวนกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะสูงสุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้นโดยประมาณ 541,257 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.80 ของกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะทั้งประเทศ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม , 2556: ออนไลน์) และกำลังจะเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญของอาเซียนในปี 2558 นี้ กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะมีบุคลากรเป็นจำนวนมากส่วนหนึ่งเป็นบุคลากรที่ใกล้ชิดกับอายุงาน ฉะนั้น นักบัญชีจึงควรมีความรู้ความเข้าใจทั้งหลักการบัญชีและการรายงานทางการเงินเป็นอย่างดีโดยเฉพาะ เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เพื่อเตรียมการรองรับการเกษียณอายุของบุคลากรเหล่านั้น เนื่องจากมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน เป็นเรื่องใหม่ เริ่มปฏิบัติในปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งทำการสำรวจ ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน

ขอบเขตประชากรและพื้นที่

ประชากรที่ใช้ ศึกษา ในครั้งนี้ เป็น นักบัญชีโดย ทำการสุ่มจาก กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวก จำนวน 240 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานะภาพ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน และการรับรู้ข่าวสารมาตรฐานการบัญชีหรือที่เกี่ยวข้อง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน โดยแบ่งเป็น 5 ด้านหรือหัวข้อ ดังนี้

- 2.1 ด้านวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี
- 2.2 ด้านขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี
- 2.3 ด้านการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า
- 2.4 ด้านการเปิดเผยข้อมูล
- 2.5 ด้านการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน

ขอบเขตของระยะเวลา : ศึกษาระหว่างเดือน สิงหาคม 2558 ถึงเดือน กรกฎาคม 2559
รวมระยะเวลา 12 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความรู้และความเข้าใจ** หมายถึง ความสามารถในการจำและความเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆ ที่บุคคลได้สะสมไว้และถ่ายทอดต่อกันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

2. **มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน** หมายถึง มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน ที่ออกโดย สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 พิเศษ 143 ง ณ วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2553

3. **นักบัญชี** หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้ มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม หรือผู้ทำบัญชีของสำนักงานบัญชี โดยต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่อธิบดีกำหนดเฉพาะกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. **กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ** หมายถึง บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทมหาชนตามกฎหมายมหาชน บริษัทที่กำลังเสนอขายหลักทรัพย์ให้สาธารณชน และบริษัทที่ดูแลทรัพย์สินของสาธารณะ

5. **กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-Publicly Accountable Entities: NPAEs)** หมายถึง กิจการที่ “ไม่ใช่” กิจการดังต่อไปนี้

1) กิจการที่มีตราสารทุน หรือตราสารหนี้ของกิจการซึ่งมีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็ตลาดหลักทรัพย์ในประเทศหรือต่างประเทศหรือการซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์ (Over the Counter) รวมทั้งในตลาดท้องถิ่นและในภูมิภาค หรือกิจการที่นำส่งหรืออยู่ในกระบวนการนำส่งงบการเงินของกิจการให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการออกขายหลักทรัพย์ใด ๆ ต่อประชาชน

2) กิจกรรมที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง ได้แก่ สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม ตลาดสินค้าการเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยกรนั้น เป็นต้น

3) บริษัทมหาชน ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน

4) กิจกรรมอื่นที่จะกำหนดเพิ่มเติม

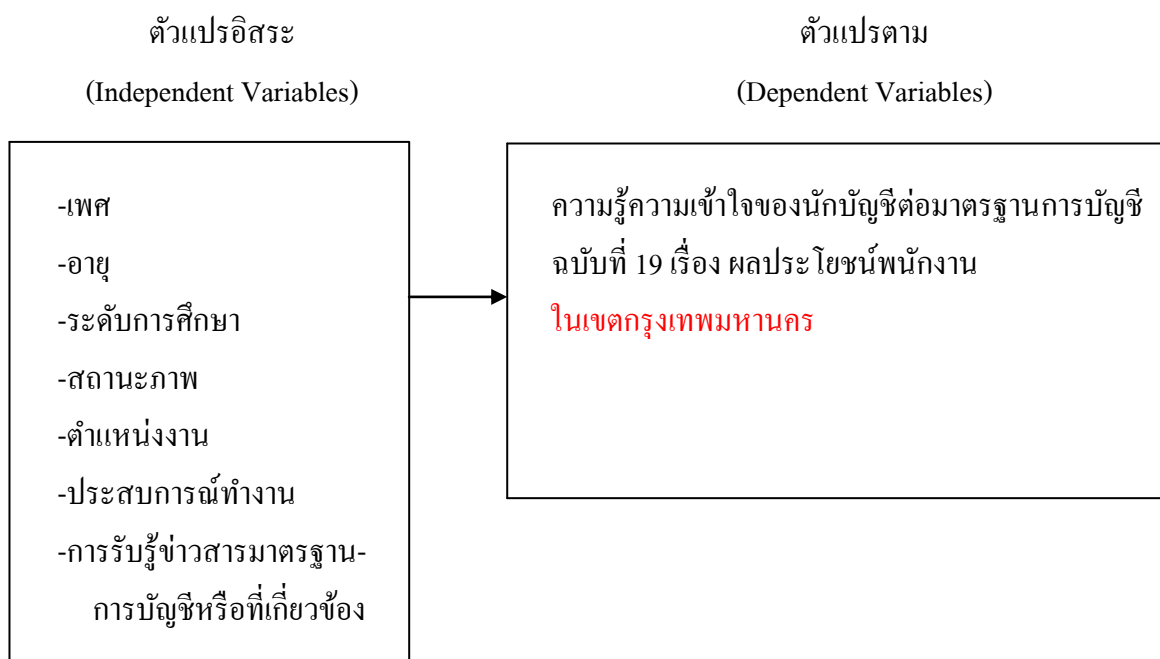
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชี ต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน

2. เพื่อประโยชน์ต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านบัญชีได้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับมาตรฐานบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน

3. เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรการบัญชี ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องในทั่วไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ค ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชี ต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ผู้ศึกษาที่ได้ทำการศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

1.1 เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

1.2 เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554 : ออนไลน์)

1.3 เกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน (วันชัย ธนากรกิจกุล และ ชาลี สาทรกิจ, 2554:8)

1.4 เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสีย สาธารณะ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554: ออนไลน์)

2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบัญชี

2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

2.1.1 เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

บลูมและคณะ (Bloom and et.at,1956 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ , 2549: 56-57) ได้จำแนกความหมายระหว่างความรู้ความเข้าใจเพื่อประโยชน์ในการสื่อความหมายไว้ ดังนี้

ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำหรือระลึกเรื่องราวที่เคยเรียนรู้ เคยมีประสบการณ์มาก่อนความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการอธิบาย สื่อความหมายและขยายความในเรื่อง ราวและเหตุการณ์ต่างๆด้วยคำพูดหรือเขียนด้วยภาษาของตนเอง ประกอบด้วย

1. การแปลความ เป็นการ ให้ความหมาย จับใจความให้ถูกต้องตรงตามความจริงของสิ่งหรือเรื่องราวต่างๆ ที่ต้องการสื่อความหมายรวมทั้งการแปลใจความของภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งด้วย

2. การตีความ เป็นการอธิบายความหมายหรือสรุปเรื่องราวด้วยการจัดระเบียบหรือเรียบเรียงเนื้อหาใหม่

3. การขยายความ เป็นการขยายเนื้อหาที่เหนือไปกว่าขอบเขตที่รู้เป็นการขยายจัดการอ้างอิง หรือแนว โน้มที่เกินจากข้อมูลหรือเรื่องราวที่มี

โดยสรุปความหมายได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการจำรายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่บุคคลได้สะสมไว้และถ่ายทอดต่อกันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ หลังจากได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆแล้ว

คำว่าความรู้ นั้น ในทัศนะของฮอสเปอร์ (อ้างถึงในมาโนช เวชพันธ์ 2532, 15-16) นับเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือ ได้ฟัง ความรู้ นี้ เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา และมาตรฐานเป็น ต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการจำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้ การจำได้จึงถือว่าเป็น กระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ กา รนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทางสมองมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความเข้าใจ (Comprehension) นั้น ฮอสเปอร์ ชี้ให้เห็นว่าเป็นขั้นตอนต่อมาจากความรู้ โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้น จนถึงระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้อากัปเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ โดยมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟัง การเห็น การได้ยิน หรือเขียน แล้วแสดงออกมาในรูปของการใช้ทักษะหรือกา รแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าว สารที่ได้ยินมาโดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนก็ได้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์ 2542, 26) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจ อาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

เบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์ 2542, 26-28) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบกระสวนของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้น ในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain)

ของคนว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะ ได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ ดังนี้ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำใน สิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่าง สมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุป หรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่งการนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการก็ บความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อคว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้า าวไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระ เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสินใจ การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

7. ความรู้คือ สิ่งที่มนุษย์สร้าง ผลิต ความคิด ความเชื่อ ความจริง ความหมาย โดยใช้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตรรกะ แสดงผ่านภาษา เครื่องหมาย และสื่อต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นไปตามผู้สร้าง ผู้ผลิตจะให้ความหมาย

ความรู้ตามลักษณะ

1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จาก ประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือ สัญชาตญาณของแต่ละบุคคล เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์
2. ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็น ความรู้ที่สามารถ ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึก

ความรู้ตามโครงสร้าง

โครงสร้างส่วนบนของความรู้ ได้แก่ Idea ปรัชญา หลักการ อุดมการณ์ โครงสร้างส่วนล่างของความรู้ ได้แก่ ภาคนปฏิบัติการของความรู้ ได้แก่องค์ความรู้ที่แสดงในรูปของ ข้อเขียน สัญลักษณ์ การแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศิลปะ การเดินทางบนทาง การเมือง โครงสร้างส่วนล่างของความรู้มีโครงสร้างระดับลึกคือ ความหมาย (significant)

ความรู้และอำนาจ

ความรู้และอำนาจ เป็นสิ่งเดียวกัน เพราะถูกผลิต และ เคลือบไว้ภายใต้รูปแบบ 2 รูปแบบ คือรูปแบบที่แสดงออกถึงควา มรุนแรง ได้แก่ ความรู้ทางด้านการปราบปราม การทหาร การควบคุม นัก โทษอาชญาวิทยา การสงคราม จิตเวชศาสตร์รูปแบบที่แสดงออกถึงความไม่รุนแรง แต่แฝงไว้ด้วยความรุนแรง ได้แก่ ความรู้ทางด้านสื่อสารมวลชน การโฆษณา การตลาด ทฤษฎีบริหารธุรกิจ ทฤษฎีทางการเมือง ความรู้ทางการศึกษา การพัฒนาและทุกสิ่ง ที่ใช้การครอบงำความคิดผ่านปฏิบัติการทางการเมืองสร้างความรู้เพื่อ กีดกัน/เบียดขับ/ควบคุม มนุษย์

การจำแนกความรู้

ความรู้ตามลักษณะ

1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์
2. ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็น ความรู้ที่สามารถ ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึก

ความรู้ตามโครงสร้าง

1. โครงสร้างส่วนบนของความรู้ ได้แก่ Idea ปรัชญา หลักการ อุดมการณ์
2. โครงสร้างส่วนล่างของความรู้ ได้แก่ ภาคนปฏิบัติการของความรู้ ได้แก่องค์ความรู้ที่แสดงในรูปของ ข้อเขียน สัญลักษณ์ การแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศิลปะ การเดินทางบนทาง การเมือง โครงสร้างส่วนล่างของความรู้มีโครงสร้างระดับลึกคือ ความหมาย (significant)

ความรู้และอำนาจ

ความรู้และอำนาจเป็นสิ่งเดียวกัน เพราะถูกผลิต และเคลือบไว้ภายใต้รูปแบบ 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่แสดงออกถึงความรุนแรง ได้แก่ ความรู้ทางด้านการปราบปราม การทหาร การควบคุมนักโทษ อาชญวิทยา การสงคราม จิตเวชศาสตร์

2. รูปแบบที่แสดงออกถึงความไม่รุนแรง แต่แฝงไว้ด้วยความรุนแรง ได้แก่ ความรู้ทางด้านสื่อสารมวลชน การโฆษณา การตลาด ทฤษฎีบริหารธุรกิจ ทฤษฎีทางการเมือง ความรู้ทางการศึกษา การพัฒนาและทุกสิ่ง ที่ใช้การครอบงำความคิด ผ่านปฏิบัติการทางการสร้างความรู้เพื่อ กีดกัน/เบียดขับ/ควบคุม มนุษย์

ความรู้ภายใต้บริบทเฉพาะ

ความรู้ภายใต้บริบทเฉพาะ (situated knowledge) คือความรู้ที่มีความเฉพาะเจาะจงไปที่บางบริบท บางสถานการณ์ ให้ลองจินตนาการถึงเห็ดสองพันธุ์ที่ขึ้นอยู่คนละฝากของภูเขา พันธุ์หนึ่งสามารถรับประทานได้ อีกพันธุ์เป็นเห็ดที่มีพิษ เมื่อข้ามขอบเขตนั้นไปอีกฝั่งหนึ่ง การใช้ความรู้ที่ขึ้นกับขอบเขตทางนิเวศเดิม อาจทำให้ถอดตาย หรือไม่ก็เกิดอันตรายจากพิษได้

กระบวนการสร้างความรู้บางอย่าง เช่น การลองผิดลองถูก หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์ มักก่อให้เกิดความรู้ที่อยู่ภายใต้บริบทเฉพาะ ประโยชน์หนึ่งของ กระบวนการวิทยาศาสตร์คือทฤษฎีที่ได้จากระเบียบวิธีนี้ มักจะอิงกับบริบทเฉพาะน้อยกว่าวิธีอื่น ๆ

ความรู้ภายใต้บริบทเฉพาะมักแฝงอยู่ในภาษา วัฒนธรรม หรือประเพณี นักวิพากษ์ลัทธิจักรวรรดินิยมทางวัฒนธรรม กล่าวว่า การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมเดียวทำให้ความรู้ท้องถิ่นบางอย่าง ถูกทำลายลง

สังคมวิทยาความรู้

บางแง่มุมของความรู้ก่อให้เกิดลักษณะทางสังคม ตัวอย่างเช่น ความรู้นั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของทุนทางสังคม สังคมวิทยา ความรู้ศึกษากระบวนการที่สังคม และความรู้มีการกระทำต่อกัน ทั้งปัจเจกและสังคมต่าง ๆ ได้รับความรู้ผ่านทางประสบการณ์ การสังเกต และการอุปนัย การที่ความรู้นี้แพร่กระจายถูกศึกษาในการแพร่กระจาย ทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้คนตระหนัก ทดลอง และนำแนวคิดและเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ ซึ่งสามารถช่วยอธิบายพัฒนาการของความรู้ได้

นิยามอื่น ๆ

ความรู้ คือ "สารสนเทศผนวกกับประสบการณ์ บริบท การตีความ และการไตร่ตรอง ความรู้เป็นรูปแบบที่มีมูลค่าสูงของสารสนเทศ ที่พร้อมจะถูกนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจและการกระทำต่างๆ" ที. ดาเวนพอร์ด และคณะ 1998

"ความรู้ ที่ชัดเจนหรือที่เขียนระบุไว้ หมายถึงความรู้ที่สามารถถ่ายโอนในภาษาที่เป็นทางการและเป็นระบบ ในทางกลับกันความรู้ฝังลึกนั้นมีลักษณะที่ขึ้นกับบุคคล ซึ่งทำให้การระบุอย่างเป็นทางการและการสื่อสารทำได้ลำบาก" ไอ. โนนากะ 1994

ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ ในที่นี้จะกล่าวถึงทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และเป็นประโยชน์ต่อพื้นฐานการสร้างความรู้ความเข้าใจในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการของกิเซล (Gesell)

อาร์โนลด์ กิเซล (Arnold Gesell.1880-1961) (อ้างถึงใน สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2547:35) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ผู้ริเริ่มก่อตั้งสถาบันพัฒนาการเด็ก (Institute of Child Development) ณ มหาวิทยาลัยเยล ระหว่างปี ค .ศ. 1930-1940 อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่าการเจริญเติบโตของเด็กทางร่างกาย เนื้อเยื่อ อวัยวะ หน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ และพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นเป็นรูปแบบที่แน่นอนและเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบรองที่ต่อเติมเสริมพัฒนาการต่าง ๆ กิเซลเชื่อว่าวุฒิภาวะจะถูกกำหนดโดยพันธุกรรม และมีในเด็กแต่ละคนมาตั้งแต่เกิด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กแต่ละวัยมีความพร้อมทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ถ้าวุฒิภาวะหรือความพร้อมยังไม่เกิดขึ้นตามปกติในวัยนั้น สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก อาร์โนลด์ กิเซล (Arnold Gesell) ได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับวัดพฤติกรรมของเด็กในแต่ละระดับ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเขาได้แบ่งพัฒนาการของเด็กที่ต้องการวัดและประเมินออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่

1. พฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) ครอบคลุมการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางการเคลื่อนไหว
2. พฤติกรรมทางการปรับตัว (Adaptive Behavior) ครอบคลุมความสัมพันธ์ของการใช้มือและสายตา การสำรวจ ค้นหา การกระทำต่อวัตถุ การแก้ปัญหาในการทำงาน
3. พฤติกรรมทางการใช้ภาษา (Language Behavior) ครอบคลุมการใช้ภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
4. พฤติกรรมส่วนตัวและสังคม (Personal-Social Behavior) ครอบคลุมการฝึกปฏิบัติส่วนตัว เช่น การกินอาหาร การขับถ่าย และการฝึกต่อสภาพสังคม เช่น การเล่น การตอบสนองผู้อื่น

จากแนวความคิดของ อาร์โนลด์ กิเซล (Arnold Gesell) สามารถนำมาอธิบายพัฒนาการของมนุษย์ในด้านการเจริญเติบโตพัฒนาการทางร่างกาย และสามารถนำไปเชื่อมโยงกับพัฒนาการทางสติปัญญาได้อีกด้วย นอกจากนี้ อาร์โนลด์ กิเซล (Arnold Gesell) ได้เขียนหนังสือขึ้น 2 เล่ม คือ The First Five Year of Life และ The Child from Five to Ten ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้มีบทบาทมากต่อการจัดกลุ่มเด็กเข้าศึกษาในชั้นอนุบาลศึกษาและชั้นประถมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานใช้เป็น

แบบทดสอบมาตรฐานในการทำนายพฤติกรรม วิเคราะห์กลุ่ม และทำวิจัย เพื่อบอกลักษณะพัฒนาการของเด็ก โดยใช้อายุทางปฏิทินเป็นเกณฑ์ นอกจากนี้มีบทบาทมากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยการจัดกิจกรรมนั้นต้องให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็กแต่ละคน

ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, 1856-1939) ได้ให้ความสำคัญของเด็กวัย 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตเขาเชื่อว่าวัยนี้เป็นรากฐานของพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และบุคลิกที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเด็กที่สุดคือ แม่จะเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของเด็ก ฟรอยด์ได้พัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่น โดยให้ชื่อว่าทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Development) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกาย จะเปลี่ยนแปลงบริเวณแห่งความพึงพอใจเป็นระยะ ๆ ในช่วงอายุต่าง ๆ กัน และถ้าบริเวณแห่งความพึงพอใจต่าง ๆ นี้ได้รับการตอบสนองเต็มที่ เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีและสมบูรณ์ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองเต็มที่ก็จะทำให้เกิดการสะสมปัญหาและแสดงออกเมื่อเด็กโตขึ้น

ฟรอยด์ (Freud) ได้แบ่งลำดับขั้นพัฒนาการทางเพศไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นความพอใจอยู่บริเวณปาก (Oral) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 0-1 ปี ในขั้นนี้จะมี ความสนใจบริเวณปาก ปากนำความสุขเมื่อได้ดูดอาหารสนองความต้องการความหิว ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองก็อาจทำให้เกิดความคับข้องใจ

2. ขั้นความพอใจอยู่ที่บริเวณทวารหนัก (Anus) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 1-3 ปี ซึ่งเป็นระยะขับถ่าย เด็กจะเรียนรู้การขับถ่าย ถ้าเด็กไม่ถูกบังคับก็จะเกิดความพอใจ ไม่ขัดแย้งและไม่เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์

3. ขั้นความพอใจอยู่ที่อวัยวะเพศ (Phallic) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 3-6 ปี ซึ่งเป็นระยะเกี่ยวข้องกับอวัยวะสืบพันธุ์ สนใจ อยากรู้อยากเห็น สภาพร่างกายแตกต่างกันไปตามเพศ เรียนรู้บทบาททางเพศของตน เลียนแบบบทบาทพ่อแม่ของตน ต้องการความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่

4. ขั้นก่อนวัยรุ่น (Latency) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 6-11 ปี เป็นระยะสนใจสังคมเพื่อนฝูง เด็กจะพยายามปรับตัวให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ

5. ขั้นวัยรุ่น พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงตั้งแต่วัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ เป็นระยะที่มีความสนใจในเพศตรงข้ามมากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นความรักระหว่างเพศ

นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังกล่าวถึง โครงสร้างของบุคลิกภาพไว้ด้วยว่า บุคลิกภาพประกอบไปด้วยอิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูปเปอร์อีโก้ (Super Ego) ซึ่งการทำงานของบุคลิกภาพอยู่ภายใต้พลัง 3 สิ่งนี้

อิด (Id) คือ บุคลิกภาพส่วนที่เป็นจิตไร้สำนึก เป็นแรงผลักดันตามธรรมชาติที่สั่งให้มนุษย์กระทำการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตามที่ตนต้องการ เป้าหมาย Id คือ ความพึงพอใจ (Pleasure Principle)

อีโก้ (Ego) คือ บุคลิกภาพส่วนที่มนุษย์พัฒนาขึ้นจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกเป็นส่วนที่ควบคุมให้มนุษย์ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยใช้หลักแห่งความจริง (Reality Principle)

ซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) คือ บุคลิกภาพที่มนุษย์พัฒนาขึ้นจากค่านิยมและมาตรฐานจริยธรรมของบิดามารดา เป็นส่วนที่ควบคุมให้มนุษย์เลือกทำแต่สิ่งที่ดีที่ตนคิดว่าดี (Ego Ideal) และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมของตน (Conscience) บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดีคือ บุคคลอีโก้ (Ego) สามารถปรับให้เกิดความสมดุลระหว่างแรงขับตามธรรมชาติของอิด (Id) กับมาตรฐานจริยธรรมของซูเปอร์อีโก้ (Super Ego)

ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริกสัน (Erikson)

อีริกสัน (Erikson อ้างถึงใน สิริมา ภิญ โญอนันตพงษ์ , 2547 : 46-49) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มจิตวิเคราะห์ มีอาชีพเป็นจิตแพทย์ ในปี 1955 ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานของ The Division of Development Psychology อีริกสัน (Erikson) ได้เน้นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และน่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก บุคลิกภาพจะสามารถพัฒนาได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละช่วงของอายุเด็กประสบสิ่งที่พึงพอใจตามขั้นพัฒนาการต่าง ๆ ของแต่ละวัยมากเพียงใด ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนพอใจในช่วงอายุนั้น เด็กก็จะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสมและพัฒนาครอบคลุมถึงวัยผู้ใหญ่ด้วย ซึ่งพัฒนาการของมนุษย์มี 8 ขั้น คือ

1. ขั้นความเชื่อใจหรือขาดความเชื่อใจ (Trust Versus Mistrust) อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในขั้นนี้เด็กจะพัฒนาความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับและสามารถให้ความเชื่อใจเป็นมิตรแก่คนอื่น วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ไม่ว่าจะเป็นการอุ้ม การให้อาหาร หรือวิธีการเลี้ยงดูต่าง ๆ จะส่งผลไปสู่บุคลิกภาพของความเป็นมิตร เปิดเผย และเชื่อถือไว้นับเชื่อใจต่อสภาพแวดล้อมและบุคคลต่าง ๆ ถ้าเด็กไม่ได้รับความรักและความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กก็จะพัฒนาบุคลิกภาพของความตระหนี่ ปกปิดไม่ไว้วางใจ และมักมองโลกในแง่ร้าย

2. ขั้นการควบคุมด้วยตนเองหรือสงสัย /อาย (Autonomy Versus Doubt or Shame) อยู่ในช่วงอายุ 2-3 ปี เด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง สามารถควบคุมตนเอง และสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ เด็กจะสามารถทำงานง่าย ๆ เหมาะสมกับวัยของเด็กให้สำเร็จด้วยตนเอง เช่น การหยิบอาหารเข้าปาก เดิน วิ่ง หรือเล่นของเล่น ถ้าพ่อแม่บังคับหรือห้ามไม่ได้เด็กกระทำการใดด้วยตนเองหรือเข้มนวดกินไปจะทำให้เด็กเกิดความสงสัยในความสามารถของตนเอง เกิดความละอายในสิ่งที่ตนกระทำ ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกว่าตนไม่สามารถทำอะไรได้อย่างถูกต้องและได้ผล เกิดความย่อท้อ ขอบขี้ขลาด

3. ขั้นการริเริ่มหรือรู้สึกผิด (Initiative Versus Guilt) อยู่ในช่วงอายุ 3-6 ปี เป็นขั้นพัฒนาการความคิดริเริ่ม หรือความรู้สึกผิด (Sense of VS. of Guilt) เด็กจะมีความกระตือรือร้นที่จะเรียกสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเอง เด็กมีการเลียนแบบผู้อยู่ใกล้ชิดหรือสิ่งแวดล้อมที่ตนรับรู้ เด็กเริ่มเรียนรู้และยอมรับคำนิยามของครอบครัว และสิ่งถ่ายทอดสู่เด็ก ถ้าเด็กไม่มีอิสระในการค้นหา ก็จะส่งผลไป ต่อกับความคับข้องใจที่ไม่สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อจิตใจของเด็กและความรู้สึกผิดติดตัว

4. ขั้นการประสบความสำเร็จ ความขยันหมั่นเพียรหรือรู้สึกด้อย (Mastery Versus Inferiority) อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี เป็นขั้นที่ทุ่มเท ขยัน เพื่อเกิดความสำเร็จ ขอบแข่งขันร่วมกับเพื่อนกับกลุ่ม

5. ขั้นการรู้จักตนเองหรือความสับสนไม่รู้สึกตนเอง (Identity Versus Diffusion : Fidelity) อยู่ในช่วงอายุ 13-17 ปี (The College Years) เป็นขั้นการค้นหาความเป็นตนเอง สร้างความเป็นตนเองโดยผู้ใหญ่และสังคมมีอิทธิพล

6. ขั้นรู้สึกโดดเดี่ยว (Intimacy Versus Isolation) อยู่ในช่วงอายุ 18-22 ปี (Early Adolescence and Self Comment) เป็นขั้นความรับผิดชอบ เป็นผู้ใหญ่สร้างตัว

7. ขั้นความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่หรือความรู้สึกเฉื่อยชา (Generativity Versus Aborption) อยู่ในช่วงอายุ 22-40 ปี เป็นขั้นสร้างความเบิกแผ่น สืบวงศ์ตระกูล รู้ บทบาทหน้าที่ รับผิดชอบครอบครัวลูก

8. ขั้นความมั่งคั่ง สมบูรณ์ หรือหมดหวัง ทอดอาลัยชีวิต (Integrity Versus Despair) อยู่ในช่วงอายุ 40 ปี วัยชราเป็นขั้นมีความภูมิใจในความสำเร็จของชีวิต หรือเกิดความอาลัยท้อแท้ สิ้นหวัง ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้น

พัฒนาการบุคลิกภาพทั้ง 8 ขั้นของอีริกสัน ในขั้นพัฒนาการที่ 1-3 มีความเกี่ยวข้องกับวัยของเด็กปฐมวัย เด็กมีความสัมพันธ์กับพ่อแม่ และครอบครัว ดังนั้น พ่อแม่ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพเด็กในวัยนี้เป็นอย่างมาก เด็กมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ในวัยผู้ใหญ่ได้ขึ้นอยู่กับรากฐานพัฒนาการในวัยนี้เป็นสำคัญ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ (Jerome S. Bruner)

บรูเนอร์ (Bruner, 1956) เป็นนักจิตวิทยาในยุคใหม่ ชาวอเมริกันคนแรกที่สืบสานความคิดของเพียเจต์ โดยเชื่อว่าพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากกระบวนการภายในอินทรีย์ (Organism) เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก ซึ่งจะพัฒนาได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก และชี้ให้เห็นว่าการศึกษาวัยเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ควรศึกษาตัวเด็กในชั้นเรียนไม่ควรใช้หนูและนกพิราบ ทฤษฎีของบรูเนอร์เน้นหลักการ กระบวนการคิด ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะ 4 ข้อ คือ แรงจูงใจ (Motivation) โครงสร้าง (Structure) ลำดับขั้นความต่อเนื่อง (Sequence) และการเสริมแรง (Reinforcement)

สำหรับในหลักการที่เป็นโครงสร้างของความรู้ของมนุษย์ บรูเนอร์แบ่งขั้นพัฒนาการคิดในการเรียนรู้ของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้นด้วยกัน ซึ่งคล้ายคลึงกับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ได้แก่

1. ขั้นการกระทำ (Enactive Stage) เด็กเรียนรู้จากการกระทำและการสัมผัส
2. ขั้นจินตนาการหรือสร้างมโนภาพ (Piconic Stage) เด็กเกิดความคิดจากการรับรู้ตามความเป็นจริง และการคิดจากจินตนาการด้วย
3. ขั้นใช้สัญลักษณ์และคิดรวบยอด (Symbolic Stage) เด็กเริ่มเข้าใจเรียนรู้ความ สัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็น

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura, 1986) นักจิตวิทยาร่วมสมัย (An Contemporary Phychologist) ณ มหาวิทยาลัยแสตนฟอร์ด (Stanford University) อัลเบิร์ต แบนดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นเกิดจากพฤติกรรมบุคคลนั้นมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลนั้น (Person) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นบุคคลเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ตัวแบบ (Learning Through Modeling) โดยผู้เรียนจะเลียนแบบจากตัวแบบ และการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ การสังเกตการณ์ตอบสนองและปฏิกิริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบ ผลการกระทำ คำบอกเล่า และความน่าเชื่อถือของตัวแบบได้ การเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัยจึงเกิดขึ้นได้ ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ของการเลียนแบบของเด็ก ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการดึงดูดความสนใจ (Attentional Process) กิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กได้สังเกตตัวแบบ และตัวแบบนั้นดึงดูดให้เด็กสนใจที่จะเลียนแบบ ควรเป็นพฤติกรรมง่าย ๆ ไม่ สลับซับซ้อน ง่ายต่อการเอาใจใส่ของเด็กที่เกิดการเลียนแบบและเกิดการเรียนรู้

2. กระบวนการคงไว้ (Retention Process) คือ กระบวนการบันทึกรหัสเป็นความจำ การที่เด็กจะต้องมีความแม่นยำในการบันทึกสิ่งที่ได้เห็นหรือได้ยินเก็บเป็นความจำ ทั้งนี้ เด็กดึงข้อมูลที่ได้จาก ตัวแบบออกมาใช้กระทำตาม โอกาสที่เหมาะสม เด็กที่มีอายุมากกว่าจะเรียนรู้จากการสังเกตการณ์กระทำที่ฉลาดของบุคคลอื่น ๆ ได้มากกว่า โดยประมวลไว้ในลักษณะของภาพพจน์ (Imaginal Coding) และในลักษณะของภาษา (Verbal Coding) และเด็กโตขึ้นนำประสบการณ์และสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาเชื่อมโยงและต่อมาจะใช้การเรียนรู้มีเทคนิคที่นำมาช่วยเหลือความจำ คือ การท่องจำ การทบทวน หรือการฝึกหัด และการรวบรวมสิ่งที่เกี่ยวข้องกันในเหตุการณ์ ซึ่งจะช่วยให้เขาได้เก็บสะสมความรู้ไว้ในระดับซึ่งสามารถนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) คือ การแสดงผลการเรียนรู้ด้วยการกระทำ คือ การที่เด็กเกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้จากตัวแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ เด็กจะต้องแสดงพฤติกรรมได้จากการเรียนรู้ด้วยการเคลื่อนไหวออกมา เป็นการกระทำออกมาใน

รูปของการใช้กล้ำเนื้อความรู้สึกด้วยการกระทำครั้งแรกไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เด็กจำเป็นต้องลองทำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้ได้ลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการ แล้วเขาก็จะได้รับทราบผลของการกระทำจากประสบการณ์เหล่านั้น เพื่อนำมาแก้ไขพฤติกรรมที่ยังไม่เข้ารูปเข้ารอย สิ่งนี้จะทำให้เกิดพัฒนาการในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เด็กที่มีอายุมากกว่าจะมีกล้ำเนื้อที่แข็งแรงและสามารถควบคุมได้ดีกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) คือ กระบวนการเสริมแรงให้กับเด็กเพื่อแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ถูกต้อง โดยเด็กเกิดการเรียนรู้จากการเรียนรู้จากการเลียนแบบตัวแบบที่จะมาจากบุคคลที่มีชื่อเสียงมากกว่าบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียง จากการเลียนแบบตัวแบบที่มาจากบุคคลที่เป็นเพศเดียวกับเด็กมากกว่าจะเป็นเพศตรงข้ามกัน จากการเลียนแบบตัวแบบที่เป็นรางวัล เช่น เงิน ชื่อเสียง สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง จากพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกลงโทษ มีแนวโน้มที่จะไม่ถูกนำมาเลียนแบบ และจากการที่เด็กได้รับอิทธิพลจากตัวแบบที่มีความคล้ายคลึงกับเด็ก ได้แก่ อายุ หรือสถานภาพทางสังคม

แนวคิดของเบนคูรา เน้นพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามสามารถปรับหรือเปลี่ยนได้ตามหลักการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นเด็ก มีการเรียนรู้พัฒนาการทางด้านสังคม โดยให้ใช้การสังเกตตัวแบบที่เด็กเห็น เด็กมีระดับการเรียนรู้แล้ว เด็กจะมีทางเลือกใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อเก็บสะสมพฤติกรรมที่เป็นไปได้เอาไว้ และยิ่งกว่านั้นตัวแปรจะช่วยให้เขาเลือกสถานการณ์ที่ดีที่สุดไว้ใช้ปฏิบัติต่อไป

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg)
ลอเรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) อ้างถึงใน สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2547 : 52-54) จบปริญญาโทและเอกที่มหาวิทยาลัยชิคาโก (Chicago University) และเป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ณ ที่นี้เขาได้รับทุนทำวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งเขาได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นผู้ใหญ่ เป็นการศึกษาแบบระยะยาว (Longitudinal Study) และได้ตั้งทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ประกอบด้วย ขั้นตอนพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น มีระดับความคิดทางจริยธรรม 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับเริ่มมีจริยธรรม (2-10 ปี) มีลักษณะทำตามคำสั่งที่กำหนดว่าดีหรือไม่ ส่วนใหญ่จะมองผลของการกระทำว่าได้รับความเจ็บปวด หรือความพึงพอใจ และจะทำตามกฎเกณฑ์ที่มีผู้มีอำนาจเหนือตนกำหนดไว้เป็น

ขั้นที่ 1 เด็กจะเคารพกฎเกณฑ์เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล เลือกทำแต่สิ่งที่น่าสนใจมาให้ตนเองเท่านั้น การมองความสัมพันธ์ของคนยังแคบ มีลักษณะการแลกกัน ถือเกณฑ์กรรมสนองกรรมอย่าดีคนอื่น เพราะเขาจะดีเราตอบ

2. ระดับมีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ มีลักษณะคล้ายตามประเพณีนิยม (10-16 ปี)

ขั้นที่ 3 เกณฑ์การตัดสินใจความถูกต้องอยู่ที่ผู้อื่นเห็นชอบการทำดี คือ ทำสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นพอใจ ช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้สังคมยอมรับ

ขั้นที่ 4 เกณฑ์การตัดสินใจความถูกต้องอยู่ที่ความเป็นระเบียบของสังคม และการกระทำตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม ทำตามหน้าที่ของตน รักษากฎเกณฑ์

3. ระดับมีจริยธรรมของตนเอง มีลักษณะพยายามกำหนดหลักการทางจริยธรรมที่ต่างไปจากกฎเกณฑ์ของสังคม (16 ปีขึ้นไป)

ขั้นที่ 5 คิดถึงกฎที่จะเป็นประโยชน์สังคม คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลยอมรับกฎเกณฑ์ส่วนรวม

ขั้นที่ 6 คำนึงถึงหลักจริยธรรมตัดสินความถูกต้องจากจริยธรรมที่ตนยึดถือจากสามัญสำนึกของตนเองจากเหตุผล คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ไม่คล้อยตามสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

เพียเจต์ (Jean Piaget, 1969) นักจิตวิทยาชาวสวิสที่เป็นที่รู้จักในฐานะผู้เชี่ยวชาญในทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา หนังสือและบทความทั้งหมดซึ่งเป็นผลงานของเขาเกี่ยวข้องกับความจริงเติบโตและพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นถึงความสำคัญของความเป็นมนุษย์ อยู่ที่มนุษย์มีความสามารถในการสร้างความรู้ผ่านการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งปรากฏอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่แรกเกิด ความสามารถนี้คือการปรับตัว (Adaptation) เป็นกระบวนการที่เด็กสร้างโครงสร้างตามความคิด (Scheme) โดยการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม 2 ลักษณะ คือ เด็กพยายามปรับตัวให้ เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) ตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิด ความเข้าใจ (Equilibration) ทั้งนี้ เพียเจต์ได้แบ่งลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 4 ขั้นดังนี้

1. ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วง 2 ปีแรกหลังเกิด ขั้นนี้เป็นขั้นของการเรียนรู้จากประสาทสัมผัส ในขั้นนี้พัฒนาการจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาการเรียนรู้ การแก้ปัญหา มีการจัดระเบียบการกระทำ มีการคิดก่อนที่จะทำ การกระทำจะทำอย่างมีจุดมุ่งหมายด้วยความอยากรู้อยากเห็น และเด็กยังสามารถเลียนแบบโดยไม่จำเป็นต้องมีตัวแบบให้เห็นในขณะนั้นได้ ซึ่งแสดงถึงพัฒนาการด้านความจำที่เพิ่มมากขึ้นในช่วง 18-24 เดือน

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) ขั้นนี้จะอยู่ในช่วง 2-7 ปี ในระยะ 2-4 ปี เด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีขีดจำกัดในการรับรู้ สามารถเข้าใจได้เพียงมิติเดียว ในระยะ 5-6 ปี เด็กจะเข้าใจขั้น Intuitive Thought ระยะนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการคิด ที่ขึ้นอยู่กับการรับรู้กับการคิดอย่างมีเหตุผลตามความจริง ซึ่งเด็กจะก้าวออกจากการรับรู้เพียงมิติเดียวไปสู่การรับรู้ได้ในหลาย ๆ มิติในเวลาเดียวกันมากขึ้น และจะก้าวไปสู่การคิดอย่างมีเหตุผล โดยไม่ยึดอยู่กับการ

รับรู้เท่านั้น เด็กจะเริ่มมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวดีขึ้น แต่ยังคงคิดและตัดสินใจผลของการกระทำต่าง ๆ จากสิ่งที่เห็นภายนอก

3. **ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Stage)** ขั้นนี้ เริ่มจากอายุ 7-11 ปี เด็กจะมีความสามารถคิดเหตุผลและผลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่ยึดอยู่เฉพาะการรับรู้เหมือนขั้นก่อน ๆ ในขั้นนี้เด็กจะสามารถคิดย้อนกลับ (Reversibility) สามารถเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ (Conservation) สามารถจัดกลุ่มหรือประเภทของสิ่งของ (Classification) และสามารถจัดเรียงลำดับของสิ่งต่าง ๆ (Seriation) ได้ เด็กในขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรมจะพัฒนาจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางไปสู่ความสามารถที่จะ เข้าใจแนวคิดของสังคมรอบตัว และสามารถเข้าใจว่าผู้อื่นคิดอย่างไรมากขึ้น แม้ว่าความคิดของเด็กวัยนี้จะพัฒนาไปมากแต่ความคิดของเด็กยังต้องอาศัยพื้นฐานของการสัมผัสหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม เด็กยังไม่สามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมที่ซับซ้อนได้เหมือนผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตาม ตอนปลายของขั้นนี้เด็กจะเริ่มเข้าใจสาเหตุของเหตุการณ์รอบตัวพร้อมจะแก้ปัญหา ไม่เพียงแต่สิ่งที่สัมผัสได้หรือเป็นรูปธรรมเท่านั้นแต่เด็กจะเริ่มสามารถแก้ปัญหา โดยอาศัยการตั้งสมมติฐานและอาศัยหลักของความสัมพันธ์ของปัญหานั้น ๆ บ้างแล้ว

4. **ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal Operational Stage)** ตั้งแต่อายุ 11 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่เป็นช่วงที่เด็กจะสามารถคิดไม่เพียงแต่ในสิ่งที่เห็นหรือได้ยินโดยตรงเหมือนระยะก่อน ๆ อีกต่อไป แต่จะสามารถจินตนาการเงื่อนไขของปัญหาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยพัฒนาสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งก็หมายถึงว่า ในระยะนี้เด็กจะมีความสามารถคิดหาเหตุผลเหมือนผู้ใหญ่แน่นอน

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner's View)

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) (อ้างถึงใน สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2547 : 39-41) เป็นนักจิตวิทยา (Psychologist) และผู้เชี่ยวชาญทางด้านสติปัญญา (Intelligence Expert) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของสติปัญญา (Theory of Multiple Intelligence : MI) โดยใช้หลักการวิวัฒนาการทางชีววิทยา (Biological Evolution) จำแนกความสามารถหรือสติปัญญาของคนเอาไว้ 7 ประเภท และต่อมาเขาเพิ่มอีก 1 ประเภท เรียกว่า สติปัญญาด้านรักธรรมชาติ (Naturalistic) ต่อมาเพิ่มอีก 1 ประเภท คือ สติปัญญาด้านการดำรงชีวิต (Existential Intelligence) รวมทั้งหมด 9 ด้าน (Sprinthall, 1998) ซึ่งการ์ดเนอร์เชื่อว่าสมองของมนุษย์ได้แบ่งเป็นส่วน ๆ แต่ละส่วนได้กำหนดความสามารถที่ค้นหาและแก้ปัญหาที่เรียกว่า “ปัญญา” ซึ่งมีหลาย ๆ อย่างถือกำเนิดมาจากสมองเฉพาะส่วนแตกต่างกัน ซึ่งสติปัญญา 9 ด้าน ได้แก่

1. สติปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาสูง อาทิ นักเล่านิทาน นักพูด (ปฐกถา) ความสามารถใ้ภาษาในการหวานล้อม การอธิบาย กวี นักเขียนนวนิยาย นักเขียนบทละคร บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์ นักจิตวิทยา

2.สติปัญญาด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logical / Mathematical Intelligence) หมายถึง กลุ่มผู้ที่มีความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข อาทิ นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ กลุ่มผู้ให้เหตุผลที่ดี อาทิ นักวิทยาศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ กลุ่มผู้ที่มีความไวในการเห็นความสัมพันธ์แบบแผนตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรม การคิดที่เป็นเหตุผล (Cause-Effect) และการคิดคาดการณ์ (If-Then) วิธีการใช้ในการคิด ได้แก่ การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน การสรุป การคิดคำนวณ การตั้งสมมติฐาน

3. สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual/Spatial Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถมองเห็นภาพของทิศทางแผนที่ที่กว้างไกล อาทิ นายพรานป่าผู้นำทาง พวกเดินทางไกล รวมถึงผู้ที่มีความสามารถมองความสัมพันธ์ มองเห็นแสดงออกเป็นภาพรูปร่างในการจัดการกับพื้นที่ เนื้อที่ การใช้สี เส้น พื้นผิว รูปร่าง อาทิ สถาปนิก มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ศิลปินต่าง ๆ

4. สติปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily/Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ร่างกายของตนเองแสดงออกทางความคิด ความรู้สึก อาทิ นักแสดง ละคร ภาพยนตร์ นักแสดงทำใบ้ นักกีฬา นักฟิสิกส์ นักฟิสิกส์ทำเพลง และผู้ที่มีความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ เช่น นักปั้น ช่างแกะรอยนต์ รวมถึงความสามารถทักษะทางกาย เช่น ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส

5. สติปัญญาด้านดนตรี (Musical/Rhythmic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถทางด้านดนตรี ได้แก่ นักแต่งเพลง นักดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี รวมถึงความไวในเรื่องจังหวะ ทำนองเสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าและวิเคราะห์ดนตรี

6. สติปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้ รวมถึงความสามารถในการสังเกตน้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่าง ๆ ของสัมพันธ์ภาพของมนุษย์และสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถทำให้อุบลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติงาน

7. สติปัญญาด้านตน หรือการเข้าใจตนเอง (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการรู้จักตนเอง และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้จากความรู้สึกตนนี้ ความสามารถในการรู้จักตัวตน อาทิ การรู้จักตนเองตามความเป็นจริง เช่น มีจุดอ่อน จุดแข็ง ในเรื่องใด มีความรู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตนเอง มีความสามารถในการฝึกฝนตนเอง และเข้าใจตนเอง

8. สติปัญญาด้านการรักธรรมชาติ (Naturalistic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติ เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงความสามารถของคนที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เข้าใจ

ถึงพัฒนาการของมนุษย์และการดำรงชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสาร

9. สติปัญญาด้านการดำรงชีวิต (Existential Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการไตร่ตรอง คำหนึ่ง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ เข้าใจการกำหนดของชีวิต และการรู้เหตุผลของการดำรงชีวิตอยู่ในโลก

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า นักจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงความสามารถทางสติปัญญาหลายมิติมากขึ้น การส่งเสริมพัฒนาการทางสติ ปัญญา มนุษย์ ควรดำเนินการให้เหมาะสมกับช่วงวัยและหลากหลายครอบคลุมทุกมิติ

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการที่ได้นำเสนอไว้ดังกล่าวมานั้น สรุปได้ว่า พัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่ปฏิสนธิจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นพัฒนาการที่มีกระบวนการต่อเนื่องมีลำดับขั้นตอน ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการของกิลเซล ทฤษฎีบุคลิกภาพหรือทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ และอิริคสัน ทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนจามิน ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ซึ่งทุกทฤษฎีอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป การเรียนรู้ตามทฤษฎี

จากปรัชญาการสร้างความรู้ (constructivism) ที่ถือว่าเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ได้ ซึ่งอธิบายถึงกระบวนการภายในทางจิตวิทยา ในกระบวนการนี้แต่ละบุคคล จะทำการตรวจสอบสารสนเทศใหม่ที่รับเข้ามา กับ สารสนเทศอันเป็นกฎระเบียบหรือความรู้ที่มีอยู่เดิม เท่ากับเป็นการทบทวนความรู้ที่มีอยู่เดิม เมื่อพบว่ามีแตกต่างปรากฏชัด จะนำไปสู่ความเข้าใจใหม่ หรือคือการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นจากความเป็นจริงในตัวเอง คำหรือทอมทางจิตวิทยา ที่ใช้เรียกความรู้เดิมอาจเป็นกฎระเบียบสารสนเทศที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง หมายถึง โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ (cognitive structure) นั้นเมื่อความรู้เดิม และสารสนเทศอันเป็นความรู้ใหม่เข้ามากระทบกัน กระบวนการตรวจสอบก็จะเกิดขึ้น หากมีความแตกต่างของการรู้คิด หรือ ความไม่สมดุลทางปัญญาเกิดขึ้น ก็จะมีการทบทวนความรู้เก่าเดิมที่เกี่ยวข้องกัน ที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจใหม่ โครงสร้างทางปัญญาภายในใหม่ อันเป็นที่ต้อง การมาแทนที่โครงสร้างที่มีอยู่เดิมที่ไม่สามารถอธิบายความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้สำหรับการนำทฤษฎีนี้ไปใช้ในการเรียนการสอน รูปแบบวงจรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน ที่อยู่บนฐานทฤษฎีนักสร้างความรู้นี้นั้น ได้เสนอแนะลำดับของบทเรียนที่ให้เริ่มจากการสำรวจเป็นสิ่งแรกก่อนเรื่องอื่นใด จากรูปแบบการเรียนรู้ที่ริเริ่มโดย Atkin และ Karplus (1962) คือ การสำรวจ การประดิษฐ์ และการค้นพบ (Exploration -Invention - Discovery) เป็นตัวอย่างการศึกษาที่ใช้ทฤษฎีผู้สร้างความรู้เป็นฐาน

การใช้โมเดลการเรียนรู้แบบนี้ครูเป็นผู้ออกแบบโอกาสทั้งหลายให้ผู้เรียน ได้มีประสบการณ์ ที่เป็นมโนทัศน์ของบทเรียนผ่านการปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสื่อการเรียนรู้หรือสารสนเทศ(จะเป็นขั้นการสำรวจ) ในขั้นต่อไปครูจะเป็นผู้นำเข้าสู่บทเรียนหรือมโนทัศน์ที่จะ

เรียนรู้ ปกติแล้วมักจะใช้ทอมใหม่นำไปสู่สารสนเทศใหม่ และแนวทางการคิดที่แตกต่าง หลากหลาย (invention) ในขั้นสุดท้ายจะจัดหากิจกรรมอื่นๆต่อไปที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์เดิม (discovery) หรือนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่แตกต่างไปจากเดิมได้ บางครั้งเรียกขั้นตอนนี้ว่าขั้นการประยุกต์

2.1.2 เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน (สภาพ วิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554 : ออนไลน์)

สภาวิชาชีพบัญชีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพ บัญชีได้ออกประกาศวิชาชีพบัญชีที่ 52/2553 เรื่องมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ ของพนักงาน และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนพิเศษ 143 ง วันที่ 15 ธันวาคม 2553 มีผลบังคับใช้กับรอบบัญชีในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 โดยกิจการที่ต้องปฏิบัติตาม มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 อย่างเต็มรูปแบบคือ กิจการที่มีส่วนร่วมได้เสียต่อสาธารณะ

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีการบัญชีและการเปิดเผย ข้อมูลของผลประโยชน์ของพนักงาน มาตรฐานฉบับนี้กำหนดให้กิจการต้องรับรู้อย่างจริงจัง ดังนี้

1. หนี้สิน เมื่อพนักงานได้ให้บริการเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงานที่ บริษัทจะจ่ายในอนาคต และ

2. ค่าใช้จ่าย เมื่อกิจการได้รับผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกิดในการให้บริการของ พนักงานเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงาน

ยกเว้นรายการผลประโยชน์พนักงานในรูปตราสารทุนของกิจการ ที่ต้องปฏิบัติตาม ข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 2 เรื่องการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์กรณี การจัดทำบัญชีและการรายงาน โครงการผลประโยชน์เมื่อออกงานของพนักงาน ให้ปฏิบัติ ตาม มาตรฐานการบัญชีที่ 26 เรื่องการบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงานแทน ผลประโยชน์ของพนักงาน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน เงินสมทบกองทุน ประกันสังคม เงินที่จ่ายสำหรับการลาหยุดพักผ่อนประจำปีและการลาป่วย ส่วนแบ่งกำไรและ โบนัส (หากจ่ายภายใน 12 เดือนนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน) และผลประโยชน์ที่ไม่เป็น ตัวเงินที่จ่ายแก่พนักงานปี จจุบัน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าที่พักอาศัย ค่ายานพาหนะ และสินค้า หรือบริการที่ให้เปล่าหรือในลักษณะอุดหนุน

2. ผลประโยชน์หลังจากออกงาน เช่น บำนาญ ผลประโยชน์อื่นเมื่อออกจากงานประกัน ชีวิตหลังจากออกงานและค่ารักษาพยาบาลหลังจากออกงาน

3. ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน ประกอบด้วย ผลประโยชน์ที่จ่ายจากการ ทำงานเป็นระยะเวลานาน ผลประโยชน์ที่จ่ายสำหรับการหยุดทำงาน ผลประโยชน์จากการทำงาน ครบ 50 ปี หรือผลประโยชน์อื่นที่จ่ายจากการทำงานเป็นระยะเวลานาน ผลประโยชน์ที่จ่ายจากการ

ทุกพลภาพเป็นระยะเวลาานาน รวมถึงส่วนแบ่งกำไร โบนัสและค่าตอบแทนที่จะจ่ายในภายหน้า หากมีการจ่ายภายหลัง 12 เดือน หรือมากกว่านับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

4. ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง การที่กิจการได้มีการรับพนักงานหรือลูกจ้างเข้าทำงานเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาหนึ่งกิจ การอาจจะมีการเลิกจ้างพนักงาน หรือเมื่อถึงเวลาหนึ่งพนักงานอาจลาออกจากกิจการ หรืออาจจะมีข้อตกลงการจ้างที่กำหนดระยะเวลาการจ้างไว้ เช่น 1 ปี 5 ปี เมื่อครบกำหนดจะเลิกจ้างพนักงาน

การรับรู้รายการและการวัดมูลค่า

1. ให้รับรู้ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานเมื่อพนักงาน ได้ให้บริการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์นั้น โดยรับรู้จำนวนเงินที่ไม่คิดลด

2. การลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมได้ ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อพนักงาน ให้บริการที่ก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของสิทธิในการลางานตามจำนวนเงินที่คาดว่าจะต้องจ่ายเพิ่มขึ้น ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาลางาน

3. การลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมไม่ได้ ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อมีการลางานเกิดขึ้น

4. ส่วนแบ่งกำไรและ โบนัสให้รับรู้ต้นทุนผลประโยชน์ของพนักงานเป็นค่าใช้จ่าย หากเข้าเงื่อนไขเนื่องจากภาระผูกพันที่ต้องจ่ายจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและสามารถประมาณการภาระผูกพัน ได้อย่างน่าเชื่อถือ

5. สำหรับโครงการสมทบเงิน (Defined Contribution Plan) ให้รับรู้การจ่ายเงินสมทบเมื่อพนักงาน ได้ให้บริการเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินสมทบนั้น ไม่ต้องใช้ข้อสมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเพื่อวัดมูลค่าของภาระผูกพันหรือค่าใช้จ่าย และใช้หลักเกณฑ์โดย ไม่ต้องคิดลด เว้นแต่มีการกำหนดจ่ายเกินกว่า 12 เดือน นับจากวันสิ้นงวดที่พนักงานให้บริการ

6. สำหรับโครงการผลประโยชน์ (Defined Benefit Plan) (โครงการ บำเหน็จ บำนาญ หรือกิจการมีการกำหนดให้พนักงานออกจากงานเมื่อเกษียณอายุ) ให้

6.1 บันทึกบัญชีทั้งภาระผูกพันทางกฎหมายและภาระผูกพันจากการอนุমানอื่นๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติการ

6.2 กำหนดมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันของผลประโยชน์อย่างสม่ำเสมอเพียงพอเพื่อมิให้จำนวนที่รับรู้ในงบการเงินแตกต่างกันอย่างมีสาระสำคัญจากจำนวน ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน

6.3 ใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) เพื่อวัดมูลค่าภาระผูกพันและต้นทุน

6.4 จัดสรรผลประโยชน์ให้ปีที่ให้บริการตามสูตรคำนวณผลประโยชน์ของโครงการ เว้นแต่การให้บริการในปีหลังๆ จะนำไปสู่ผลประโยชน์ที่มากขึ้นกว่าปีก่อนๆ อย่างเป็นสาระสำคัญ

6.5 ใช้ข้อสมมติจากการประมาณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่เป็นกลางและเป็นอิสระในการเปรียบเทียบกันได้เกี่ยวกับตัวแปรทางประชากรศาสตร์ (เช่น อัตราการออกจากงาน และการมรณะ) และตัวแปรทางการเงิน (เช่น เงินเดือนที่เพิ่มขึ้นในอนาคต การเปลี่ยนแปลงต้นทุนค่ารักษาพยาบาลและผลประโยชน์บางอย่างของรัฐ)

6.6 กำหนดอัตราคิดลดโดยอ้างอิงกับอัตราผลตอบแทนในตลาดของหุ้นกู้ภาคเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในระดับดี ณ วันที่งบแสดงฐานะการเงิน ใช้สกุลเงินและเงื่อนงำที่สอดคล้องกับสกุลเงินและเงื่อนงำของภาระผูกพันผลประโยชน์หลังออกจากงาน

7. ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน (Other Long Term Benefits)

7.1 จำนวนที่เกิดการจะรับรู้เป็นหนี้สินสำหรับผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงานต้องเป็นยอดรวมสุทธิของจำนวนต่อไปนี้

7.1.1 มูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันผลประโยชน์ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

7.1.2 หักด้วยมูลค่ายุติธรรมของทรัพย์สินโครงการ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลา รายงาน (ถ้ามี) ซึ่งจะใช้ในการชำระภาระผูกพันโดยตรง

7.2 กิจการจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายหรือรายได้จากยอดรวมสุทธิดังต่อไปนี้

7.2.1 ต้นทุนบริการปัจจุบัน

7.2.2 ต้นทุนดอกเบี้ย

7.2.3 ผลตอบแทนที่คาดไว้จากทรัพย์สินโครงการและจากสิทธิที่จะรับชดเชยที่รับรู้เป็นสินทรัพย์

7.2.4 ผลกำไรและขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย (ซึ่งต้องรับรู้ทันที)

7.2.5 ต้นทุนบริการในอดีต (ซึ่งต้องรับรู้ทันที)

7.2.6 ทบจากการลดขนาดโครงการลงหรือชำระผลประโยชน์

8. ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง (Termination Benefits)

กิจการจะรับรู้ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างเป็นหนี้สินและค่าใช้จ่ายเมื่อกิจการได้มีภาระผูกพันข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

8.1 ผกเลิกการจ้างพนักงานหรือกลุ่มของพนักงานก่อนวันเกษียณตามปกติ

8.2 ให้ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างซึ่งเป็นผลมาจากการให้ข้อเสนอเพื่อสนับสนุนให้มีการออกจากงานโดยสมัครใจ

การวัดมูลค่าผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง หากระยะเวลาครบกำหนดการจ่ายมากกว่า 12 เดือน หลังจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ให้กิจการคิดลดผลประโยชน์ดังกล่าวด้วย

การเปิดเผยข้อมูล

1. ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน โดยเฉพาะ แต่มาตรฐานการบัญชีฉบับอื่นๆ อาจกำหนดให้เปิดเผย
2. ผลประโยชน์หลังจากออกจากงาน โครงการสมทบเงิน กิจการต้องเปิดเผยจำนวนเงินที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับสำหรับโครงการสมทบเงิน
3. ผลประโยชน์หลังจากออกจากงาน โครงการผลประโยชน์ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการผลประโยชน์ ดังนี้
  - 3.1 นโยบายการบัญชีของกิจการสำหรับรับรู้ผลกำไรและขาดทุนจากการประมาณตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย
  - 3.2 คำอธิบายโดยทั่วไปเกี่ยวกับประเภทของโครงการ
  - 3.3 การกระทบยอดต้นทุนและปลายงวดของมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์โดยแสดงแยกตามผลกระทบในระหว่างงวดที่เกิดรายการต่างๆ
  - 3.4 การกระทบยอดคงเหลือต้นทุนและปลายงวดของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์โครงการและของสิทธิที่ได้รับชดเชยที่รับรู้เป็นสินทรัพย์ โดยแยกตามผลกระทบในระหว่างงวดที่เกิดรายการ
  - 3.5 การกระทบยอดมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์และมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์โครงการ ไปยังสินทรัพย์และหนี้สินที่รับรู้ในงบแสดงฐานะการเงิน
  - 3.6 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนสำหรับรายการแต่ละรายการและบรรทัดที่รายการค่าใช้จ่ายเหล่านั้นรวมอยู่
  - 3.7 ผลกำไรและขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสะสมที่รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น
  - 3.8 ร้อยละหรือจำนวนเงินของประเภทสินทรัพย์ที่สำคัญที่เป็นส่วนประกอบของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์โครงการทั้งหมด
  - 3.9 คำอธิบายเกณฑ์ที่ใช้กำหนดอัตราผลตอบแทนที่คาดไว้โดยรวมทั้งหมดจากสินทรัพย์ซึ่งรวมถึงผลกระทบของสินทรัพย์โครงการแต่ละประเภทที่สำคัญ
  - 3.10 ผลตอบแทนจริงจากสินทรัพย์โครงการ และผลตอบแทนจริงของสิทธิที่จะได้รับชดเชยที่รับรู้เป็นสินทรัพย์
4. ผลประโยชน์ระยะอื่นของพนักงาน มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน โดยเฉพาะ แต่มาตรฐานการบัญชีฉบับอื่นๆ อาจกำหนดให้เปิดเผย
5. ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง การเปิดเผยข้อมูลเมื่อมีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจำนวนพนักงานที่จะรับข้อเสนอผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างจะทำให้เกิดหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ยกเว้นระดับความเป็นไปได้ที่จะต้องจ่ายเงินออกไปเพื่อชำระผลประโยชน์เป็นไปได้อีก

2.1.3 เกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน (วันชัย ธนากรกิจกุล และชาติ สาทรกิจ, 2554:8)

หลักการบัญชีเกี่ยวกับผลประโยชน์ของพนักงาน ได้กำหนดสร้างผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน และผลประโยชน์หลังออกจากงาน คือกิจการต้องบันทึกเป็นหนี้สินและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับผลประโยชน์ของพนักงานในรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่พนักงานเริ่มทำงานให้กิจการ แทนวิธีเดิมที่บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายครั้งเดียวในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการจ่ายเงินจริงเท่านั้น ดังนั้นหลักการบัญชีใหม่จะเป็นการกระจายค่าใช้จ่ายออกไปตามช่วงเวลาที่พนักงานทำงานให้กับกิจการ เพื่อให้สอดคล้องกันระหว่างค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับผลงานของพนักงานที่ได้รับ

องค์ประกอบการคำนวณผลประโยชน์หลังจากออกจากงานเป็นข้อมูลที่สำคัญเพื่อนำไปใช้คำนวณรับรู้ค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการผลประโยชน์แบ่งได้ดังนี้ (นุชจรี พิเชษฐกุล, 2553)

1. ต้นทุนบริการในปัจจุบัน คือ ข้อมูลปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์หลังจากออกจากงานเกิดจากการใช้วิธีการกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย หรือใช้การกระจายผลประโยชน์ไปตามงวดการให้บริการของพนักงานโดยมีการตั้งข้อสมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยด้วย

2. ต้นทุนดอกเบี้ย คือ การคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์คูณ อัตราคิดลดกำหนด ณ วันต้นงวด (กำหนดจากอัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ชั้นดีหรือธนบัตรรัฐบาล)

3. ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจริงจากสินทรัพย์หรือโครงการคือ ส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่าย ที่รับรู้เป็นกำไรขาดทุน โดยคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจริง} &= \text{สินทรัพย์โครงการ ณ วันสิ้นงวด} \\ \text{จากสินทรัพย์โครงการ} &\quad \text{หัก} \quad \text{สินทรัพย์โครงการ ณ วันสิ้นงวด} \\ &\quad \text{หัก} \quad \text{สินทรัพย์โครงการ ณ วันต้นงวด} \\ &\quad \text{บวก} \quad \text{เงินผลประโยชน์ที่กองทุนจ่ายให้พนักงาน} \end{aligned}$$

4. จำนวนตัดบัญชีต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่รับรู้ คือ ผลประโยชน์ที่กิจการต้องจ่ายให้พนักงานเมื่อเกษียณสำหรับบริการที่พนักงานให้กิจการนับตั้งแต่ก่อนจัดตั้งหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงการผลประโยชน์ของพนักงาน โดยต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่รับรู้จะถูกตัดบัญชีถัวเฉลี่ยด้วยจำนวนปีของอายุที่ประมาณการเหลืออยู่ของพนักงาน อย่างไรก็ตาม ถ้าพนักงานมีสิทธิได้รับผลประโยชน์ทันทีที่จะรับรู้และบันทึกทันทีในวันนั้นทั้งนี้ต้นทุนบริการในอดีตต้องไม่รวมถึงผลที่เกิดขึ้นจากต่อไปนี้

4.1 ผลกระทบที่เกิดจากผลต่างระหว่างเงินเดือนที่เพิ่มขึ้นจริงกับเพิ่มขึ้นของเงินเดือนที่ประมาณการไว้เนื่องจากตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยอนุญาตให้ใช้เงินเดือนที่ประมาณการในอนาคตอยู่แล้ว

4.2 การเพิ่มขึ้นของการประมาณการจ่ายบำนาญที่สูงหรือต่ำไป เนื่องจากการประมาณการหลักคณิตศาสตร์ประกันกันทำให้คิดรวมไว้แล้ว

4.3 ประมาณการปรับปรุงผลประโยชน์ที่เป็นผลกำไรจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันกันที่ได้รับรู้และแสดงในงบการเงินแล้ว

4.4 การเพิ่มขึ้นของผลประโยชน์ที่เป็นสิทธิขาด เมื่อพนักงานมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่ปรับปรุงหรือกำหนดขึ้นใหม่ เนื่องจากการรับรู้เป็นต้นทุนบริการปัจจุบันแล้ว

4.5 ผลกระทบของการแก้ไขโครงการ ซึ่งลดผลประโยชน์สำหรับการบริการในงวดอนาคต

5. ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันกัน คือ ผลกำไรขาดทุนที่เกิดจากข้อสมมติที่ นักคณิตศาสตร์ประกันกันใช้ประมาณการการภาระหนี้สินโครงการผลประโยชน์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้แสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ส่วนของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (Other Comprehensive Income: OCI)

นอกจากนี้ยังต้องพิจารณากฎหมายแรงงานพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 118 เกี่ยวกับเงินชดเชยที่นายจ้างต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างตามอายุการทำงานของลูกจ้างดังนี้ ตารางที่ 2.1 แสดงเงินชดเชยที่นายจ้างต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างตามอายุการทำงานของลูกจ้างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 118

ระยะเวลาของการทำงาน	จำนวนเดือนของเงินเดือนสุดท้าย
120 วัน – 1 ปี	1 เดือน
1-3 ปี	3 เดือน
3-6 ปี	6 เดือน
6-10 ปี	8 เดือน
เกินกว่า 10 ปี	10 เดือน

ที่มา : ไทยลอร์ดออคคอม (ม.ป.ป.)

2.1.4 เกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554: ออนไลน์)

สภาวิชาชีพบัญชีฯ กำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้เพื่อกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ โดยครอบคลุมถึงผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามที่ กำหนดในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 8 ที่มีใช้กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะของห้างหุ้นส่วน จดทะเบียนหรือบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย และกิจการร่วมค้าตาม ประมวลรัษฎากร และเป็นไปตามเงื่อนไขต่อไปนี้

กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-Publicly Accountable Entities) หมายถึง กิจการที่ไม่ใช่กิจการดังต่อไปนี้

1. กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการซึ่งมีการซื้อขายต่อประชาชนไม่ว่าจะเป็นตลาดหลักทรัพย์ในประเทศหรือต่างประเทศ หรือการซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์ (Over the Counter) รวมทั้งตลาดในท้องถิ่นและในภูมิภาค หรือกิจการที่นำส่งหรืออยู่ในกระบวนการของการนำส่งงบการเงินของกิจการให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่น เพื่อ วัตถุประสงค์ในการออกขายหลักทรัพย์ใดๆต่อประชาชน

2. กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทหลักทรัพย์กองทุนรวมตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเป็นต้น

3. บริษัทมหาชน ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน

4. กิจการอื่นที่กำหนดเพิ่มเติม

มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เรื่องประมาณการหนี้สินและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของพนักงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประมาณการหนี้สิน หมายถึง หรือสินหรือภาระผูกพันในปัจจุบันที่มีความหมายไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลาหรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ

2. กิจการไม่ต้องรับรู้หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น แต่ให้เปิดเผยรายละเอียดของภาระผูกพันที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งมูลค่าผลกระทบทางการเงินหากสามารถประมาณได้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

3. ประมาณหนี้สินจะต้องรับรู้ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อดังนี้

- 3.1 กิจการมีภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์ในอดีต ไม่ว่าจะภาระผูกพันนั้นจะเป็นภาระผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพันจากการอนุमान

3.2 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอน ที่กิจการจะสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจต่อกิจการเพื่อจ่ายชำระภาระผูกพันดังกล่าว และ

3.3 สามารถประมาณจำนวนภาระผูกพันได้อย่างน่าเชื่อถือ

4. กิจการที่ต้องรับรู้ ประมาณการหนี้สินด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุด ของรายจ่ายที่ต้องนำไปจ่ายชำระภาระผูกพันในปัจจุบัน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

5. ประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่าย ที่ต้องนำไปจ่ายชำระภาระผูกพันในปัจจุบัน คือ จำนวนที่สมเหตุสมผลที่กิจการจะจ่ายเพื่อชำระภาระผูกพันหรือ โอนภาระผูกพันให้บุคคลที่สาม ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

6. มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับนี้ กำหนดให้รับรู้ผลประโยชน์ของพนักงานที่เป็นไปตามหลักการรับรู้รายการด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่ต้องนำไปชำระภาระผูกพันในปัจจุบัน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน อย่างไรก็ตามหากกิจการประสงค์จะรับรู้ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์ของพนักงานตามแนวทางที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดทุกข้อในมาตรฐานบัญชีนั้นอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบัญชี

1. ที่ทำงานอยู่ในหลักการพื้นฐานเรื่องความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและความระมัดระวังรอบคอบ กำหนดให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกคนในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพให้อยู่ในระดับที่สามารถให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ หรือผู้ว่าจ้างว่าจะได้รับบริการทางวิชาชีพบัญชีตามความรู้ความสามารถที่ต้องการตามที่กำหนดโดยวิชาชีพบัญชี

๒. ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร และระมัดระวังรอบคอบ ตามวิธีปฏิบัติ และ

2. มาตรฐานแห่งวิชาชีพในการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี แยกเป็น ๒ ส่วนได้ ดังนี้

๑. การบรรลุถึงระดับ ความรู้ความสามารถ ตามที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพบัญชี

๒. การรักษาระดับ ความรู้ความสามารถ ตามที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพบัญชี

3. การรักษา ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพจำเป็นต้องมีการรับรู้และมีความเข้าใจในวิธีปฏิบัติ การพัฒนาของวิชาชีพบัญชี และการพัฒนาทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องพัฒนาและรักษาความรู้

ความสามารถในการให้บริการที่ตรงตามต้องการในสภาพแวดล้อมของวิชาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพ บัญชี ต้องศึกษาหาความรู้และความ

ชำนาญทางวิชาชีพเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4. การปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่าง ระมัดระวังรอบคอบ ครบถ้วน และทันต่อเวลา

5. ผู้ทำบัญชีต้องผ่านการศึกษา การอบรม และมีการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในงาน ดังกล่าวเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและมีประสบการณ์ การฝึกฝนในการใช้วิจารณญาณและ การประยุกต์ใช้ความรู้ที่รับมาทำงานที่รับว่าจะให้บริการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าลูกค้าจะได้รับบริการ วิชาชีพที่สมบูรณ์และทันต่อเหตุการณ์

6. ผู้ทำบัญชีต้องมีความรู้และประสบการณ์ในธุรกิจของลูกค้า ลักษณะงานบริการที่ลูกค้า ต้องการ และมีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

7. ผู้ทำบัญชีต้องไม่แสดงตนว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่ตนเองมี ความรู้และความสามารถไม่เพียงพอ ในกรณีนี้ผู้ทำบัญชีควรพิจารณาที่จะ รับคำแนะนำหรือใช้ ผลงานจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความถนัดในงานดังกล่าว

8. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ วิธีปฏิบัติ กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง ความชำนาญและประสบการณ์ทางวิชาชีพด้วยความมีสติ เอาใจใส่อย่างเต็ม ความสามารถ และระมัดระวังรอบคอบ

9. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานธุรกิจ อาจจะเป็นพนักงานที่รับเงินเดือน หุ้นส่วน กรรมการ (ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือไม่ก็ตาม) ผู้จัดการที่เป็นเจ้าของกิจการ อาสาสมัครองค์กร หรือ บุคคลที่ทำงานให้กับองค์กรเดียวหรือหลายองค์กรทั้งนี้รูปแบบความสัมพันธ์ที่มีอยู่กับ องค์กรผู้ว่าจ้าง จะต้องไม่ขัดต่อข้อกำหนดของกฎหมายและหลักจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ บัญชีในหน่วยงาน ธุรกิจนั้นๆ

10. หลักการพื้นฐาน ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ และความระมัดระวังรอบคอบ ระบุว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในองค์กร เพียงปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ ในธุรกิจได้ ทั้งนี้ ควรได้รับการฝึกอบรมเฉพาะเจาะจง และมีประสบการณ์ในธุรกิจนั้นอย่าง เพียงพอ

11. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในองค์กร จะต้องไม่ทำให้นายจ้างเข้าใจผิดโดยเจตนา ว่ามี ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์โดยไม่ขอรับคำแนะนำที่เหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ และรับความ ช่วยเหลือเมื่อจำเป็น

12. ผู้ทำบัญชีต้องมีความเข้าใจในมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เช่น มาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี รวมถึงมาตรฐานวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐาน

การควบคุมภายใน มาตรฐานการตรวจสอบภายใน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน ภาษีอากร กฎหมาย อื่น ๆ และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานอย่างถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา

13. ผู้ทำบัญชีควรมีการอบรมและควบคุมคุณภาพงานของตนเองและผู้ช่วยให้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่าผลงานการบริการทางวิชาชีพได้มาตรฐาน

14. ผู้ทำบัญชีต้อง ระมัดระวังรอบคอบ และใช้ความชำนาญในการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานของวิชาชีพและมาตรฐานวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ยินยอมให้ผู้อื่นอ้างว่าตนเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยมีได้ปฏิบัติงานหรือควบคุมการปฏิบัติงานจริงและต้องใช้ความระมัดระวัง รอบคอบในการบันทึกข้อมูล ความสำคัญของ ปัญหา และอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ ประกอบวิชาชีพบัญชีในองค์กร ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ขอบเขตในการทำงาน ซึ่งผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชีในองค์กรต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นๆ ญาติ ผู้มีอาวุโสในทางธุรกิจ และบุคลากรใน ระดับบริหาร(กำกับดูแล และตรวจสอบ) เข้ามาควบคุมดูแลการทำงาน ซึ่งการประเมินความสำคัญ ของอุปสรรคปัญหา ควรพิจารณาหามาตรการป้องกัน และทำการป้องกัน เพื่อขจัดหรือลด อุปสรรคปัญหาให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ตัวอย่าง มาตรการป้องกันปัญหาและอุปสรรค มีดังนี้

- การขอรับคำแนะนำเพิ่มเติม และการฝึกอบรม
- ต้องมั่นใจว่ามีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ
- การรับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญที่จำเป็น
- การรับคำปรึกษาอย่างเหมาะสม กับ
  - บุคคลผู้มีหน้าที่กำกับดูแลกิจการของลูกค้า
  - ผู้เชี่ยวชาญอิสระ
  - องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

15. คำศัพท์ที่นิยามใน พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒

“**คุณธรรม**” หมายถึง สภาพคุณงามความดี

“**จริยธรรม**” หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ, ศีลธรรม, กฎศีลธรรม

“**จรรยาบรรณ**” หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่าง กำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้

“**ธรรม**” หมายถึง คุณความดี, ความจริง, ความยุติธรรม, ความถูกต้อง, กฎ, กฎเกณฑ์

“**ศีลธรรม**” หมายถึง ความประพฤติที่ดีที่ชอบ

16. คำศัพท์ที่นิยามใน ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๕)

“**การรักษาความลับ**” หมายถึง การไม่นำข้อมูลใดๆ ที่โดยปกติองค์กรไม่ได้เปิดเผย ต่อสาธารณชนไปเปิดเผย หรือ ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลอื่น เว้นแต่ในกรณีที่เป็น

เปิดเผยตามสิทธิหรือ หน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

“**กรอบวิชาชีพบัญชี**” หมายความว่า หลักการ มาตรฐาน และแนวปฏิบัติของวิชาชีพบัญชี

“**ความซื่อสัตย์สุจริต**” หมายความว่า การประพฤติอย่างตรงไปตรงมา จริงใจ ซื่อตรงต่อวิชาชีพ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ปฏิบัติงานบนหลักฐานที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ ไม่อ้างหรือยินยอมให้บุคคลอื่นอ้างว่าได้ปฏิบัติงานถ้าไม่ได้ปฏิบัติงานจริง

“**ความเที่ยงธรรม**” หมายความว่า การใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพโดยปราศจากความลำเอียง อคติ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์และอิทธิพลของบุคคลอื่น

“**ความรู้ความสามารถ**” หมายความว่า การใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติวิชาชีพบัญชีด้วยความเอาใจใส่อย่างเต็มความสามารถ ความเพียรพยายาม และความระมัดระวังรอบคอบ เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีมั่นใจได้ว่ามีผลงานทางวิชาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และ วิชาการที่เกี่ยวข้อง

17. คำศัพท์ตามมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

“**การควบคุม**” หมายถึง อำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของกิจการเชิงเศรษฐกิจเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ (๒๗), ๔๔ และ ๔๖)

“**บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง**” หมายถึง บุคคลหรือกิจการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) มีความสัมพันธ์กับกิจการไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกิจการอื่นแห่งหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งแห่งโดยบุคคลหรือกิจการนั้น

(๑) มีอำนาจควบคุมกิจการหรือถูกควบคุม โดยกิจการหรืออยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับกิจการ (ในที่นี้หมายความรวมถึง บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย และบริษัทย่อยในเครือเดียวกัน)

(๒) มีส่วนได้เสียในกิจการซึ่งทำให้มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อกิจการนั้น หรือ

(๓) มีอำนาจควบคุมร่วมในกิจการ

(ข) เป็นบริษัทร่วมของกิจการ (คู่มือที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ ๔๕ (ปรับปรุง ๒๕๕๐) เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วม

(ค) เป็นผู้บริหารสำคัญของกิจการหรือของบริษัทใหญ่ของกิจการ

(ง) เป็นสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดของบุคคลตามข้อ (ก) หรือ (ง)

(จ) เป็นกิจการที่บุคคลตามข้อ (ง) หรือ (จ) มีอำนาจควบคุม หรือ ควบคุมร่วม หรือมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีอำนาจในการออกเสียงอย่างมีนัยสำคัญใน กิจการนั้นๆ ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นโครงการผลประโยชน์ ตอบแทนหลังการจ้างงาน สำหรับ

ผลประโยชน์ของพนักงานของกิจการหรือของ กิจการที่เกี่ยวข้องกัน (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ ๒๔ และ ๔๗)

“**อิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ**” หมายถึง อำนาจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเงินและ การดำเนินงานของกิจการ แต่ไม่ถึงระดับที่จะควบคุมนโยบายดังกล่าว การมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญอาจได้มาจากการเป็นผู้ถือหุ้นจากข้อกำหนดของกฎหมาย หรือจากข้อตกลงในสัญญา (มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ ๒๔, ๔๕ และ ๔๖)

การบัญชี (Accounting) หมายถึง งานศิลปะของการนำรายงานและเหตุการณ์ทางการเงินมาจดบันทึก จัดหมวดหมู่ สรุปผล และวิเคราะห์ ติความอย่างมีหลักเกณฑ์

คำว่า **การบัญชี (Book-keeping)** ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย เช่น

“**การบัญชี**” คือ การจดบันทึกรายการค้าต่างๆ ที่เกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงิน และสิ่งที่มีค่าเป็นเงินไว้ในสมุดบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เป็นระเบียบถูกต้องตามหลักการ และสามารถแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการในระยะเวลาหนึ่งได้

การทำบัญชี (Bookkeeping) หมายถึง งานประจำที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกและรวบรวมข้อมูลประจำวันเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินได้การทำบัญชีเป็นงานย่อยส่วนหนึ่งของการบัญชี

นักบัญชี (Accountant) หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชี

ส่วนผู้ทำบัญชี (Bookkeeper) หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่บันทึกและ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเงินประจำวัน

ประโยชน์และวัตถุประสงค์ของการบัญชี

1. ช่วยให้เจ้าของกิจการสามารถควบคุมรักษาสินทรัพย์ของกิจการได้
2. ช่วยให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการ ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่า ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา กิจการมีกำไรหรือขาดทุนเป็นจำนวนเท่าใด
3. ช่วยให้ทราบฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งว่า กิจการในสินทรัพย์หนี้สิน และทุน ซึ่งเป็นส่วนของเจ้าของกิจการเป็นจำนวนเท่าใด
4. การทำบัญชีเป็นการรวบรวมสถิติอย่างหนึ่งซึ่งช่วยในการบริหารงาน และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงาน และควบคุมกิจการให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย
5. เพื่อบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลัง และจำแนกตามประเภทของรายการค้าไว้
6. เพื่อให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำบัญชีของกิจการต่างๆ

เรื่อง รูปแบบกิจการของธุรกิจ

รูปแบบของกิจการ (Forms of Organization) การจัดทำงบการเงินในแต่ละธุรกิจจะมีรายการค้าที่แตกต่างกันออกไปบ้าง โดยต้องศึกษาว่ากิจการค้านั้นตั้งขึ้นในลักษณะใดและ

ประกอบธุรกิจในลักษณะอย่างไรกิจการหากแบ่งตามลักษณะของการดำเนินงานเพื่อประกอบการแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. กิจการให้บริการ เรียกว่า ธุรกิจบริการ (Service business) เป็นธุรกิจที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการแก่ลูกค้า เช่น โรงแรม โรงพยาบาล โรงเรียน บริษัทขนส่ง อู่ซ่อมรถ เป็นต้น

2. กิจการจำหน่ายสินค้า (ซื้อมาขายไป) เรียกว่า ธุรกิจพาณิชย์กรรม (Merchandising business) เป็นธุรกิจที่ซื้อสินค้ามาเพื่อจำหน่ายโดยมิได้ทำการผลิตเอง เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านขายยา ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

3. กิจการอุตสาหกรรม เรียกว่า ธุรกิจอุตสาหกรรม (Manufacturing business) เป็นธุรกิจที่ผลิตและจำหน่ายสินค้าเองโดย การซื้อวัตถุดิบมาแปรสภาพให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เพื่อนำไปจำหน่าย เช่น บริษัทผลิตยา บริษัทผลิตอาหารสำเร็จรูป เป็นต้น

รูปแบบกิจการของธุรกิจแบ่งตามลักษณะของการจัดตั้งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. กิจการเจ้าของคนเดียว (Single Proprietorship)
2. ห้างหุ้นส่วน (Partnership)
3. บริษัทจำกัด (Corporation or Limited Company)

1. กิจการเจ้าของคนเดียว (Single Proprietorship)

เป็นธุรกิจขนาดเล็กใช้เงินทุนไม่มากมีเจ้าของเพียงคนเดียวเป็นผู้นำเงินมาลงทุนและทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงานเอง เช่น ร้านค้าปลีก อู่ซ่อมรถ และกิจการบริการวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น ผู้เป็นเจ้าของกิจการเป็นผู้มีสิทธิ์ในสินทรัพย์ และเมื่อมีกำไรหรือขาดทุนเกิดขึ้นก็จะเป็นผู้รับส่วนของกำไรหรือขาดทุนทั้งหมดนั้นแต่เพียงผู้เดียว ตลอดจนรับผิดชอบในหนี้สินที่เกิดขึ้นทั้งหมดของกิจการโดยไม่จำกัดจำนวนเช่นเดียวกัน ในทางกฎหมายกิจการเจ้าของคนเดียวไม่ถือเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้เป็นเจ้าของกิจการแต่ในทางบัญชีถือเป็นหน่วยอิสระหน่วยหนึ่งและแยกต่างหากจากผู้เป็นเจ้าของ ข้อดีของธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นในรูปของกิจการเจ้าของคนเดียวนี้คือ การจัดตั้งและการบริหารงานง่าย รวดเร็ว เนื่องจากการตัดสินใจขึ้นอยู่กับเจ้าของกิจการเพียงคนเดียว ส่วนข้อเสียคือ การขยายกิจการทำได้ยาก เพราะมีเจ้าของเพียงคนเดียว การกู้ยืมเงินจากเจ้าหนี้จึงขึ้นอยู่กับฐานะและชื่อเสียงของเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว รูปแบบของกิจการชนิดนี้มีฐานะเป็นบุคคลธรรมดา และเสียภาษีในอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

2. กิจการห้างหุ้นส่วน (Partnership)

เป็นธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงร่วมลงทุนซึ่งทุนที่จะนำมาลงทุนนั้นอาจเป็นเงินสด สินทรัพย์อื่น หรือแรงงานก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งผลกำไรระหว่างกัน มีการกำหนดเงื่อนไขในการบริหารงานและการแบ่งผลกำไรไว้อย่างชัดเจน ผู้ลงทุนในห้างหุ้นส่วน เรียกว่า "ผู้เป็นหุ้นส่วน" กิจการร้านค้าปลีกขนาดกลางมักจัดตั้งขึ้นในรูปของห้าง

หุ้นส่วน ข้อดีของธุรกิจที่ตั้งขึ้นในรูปแบบกิจการห้างหุ้นส่วนคือ การตัดสินใจในการบริหารงาน เป็นไปอย่างรอบคอบเนื่องจากมีผู้เป็นหุ้นส่วนร่วมในการตัดสินใจ การขยายกิจการทำได้ง่ายกว่า กิจการเจ้าของคนเดียว ส่วนข้อเสียคือ อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ เนื่องจากต้องรอความเห็นชอบจากผู้เป็นหุ้นส่วนอื่น ๆ ก่อน

ห้างหุ้นส่วนตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ปพพ.) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ห้างหุ้นส่วนสามัญ
2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด

1. ห้างหุ้นส่วนสามัญ ลักษณะสำคัญของห้างหุ้นส่วนประเภทนี้คือ มีหุ้นส่วนประเภทเดียว คือหุ้นส่วนสามัญ ดังนั้นผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วน โดยไม่จำกัดจำนวน หมายความว่าถ้าห้างหุ้นส่วนเกิดล้มละลายและสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนที่มีอยู่ไม่พอนำมาชำระหนี้ เจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนสามารถฟ้องร้องหุ้นส่วนแต่ละคนให้นำทรัพย์สินส่วนตัวมาชำระหนี้ ได้ การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญจะจดทะเบียนหรือไม่จดทะเบียนก็ได้ ถ้าจดทะเบียนจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล เรียกว่า "ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล" เสียภาษีเงินได้ในอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ถ้าไม่จดทะเบียนจะมีฐานะเป็นคณะบุคคลมิใช่นิติบุคคลมีสภาพเป็นบุคคลธรรมดา เช่นเดียวกับกิจการเจ้าของคนเดียวและเสียภาษีเงินได้ในอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ลักษณะสำคัญของห้างหุ้นส่วนประเภทนี้คือ มีผู้เป็นหุ้นส่วน 2 ประเภท คือ

2.1 หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้เป็นหุ้นส่วนที่รับผิดชอบในหนี้สินของห้างจำกัดจำนวนเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงทุนในห้างหุ้นส่วนนั้น

2.2 หุ้นส่วนประเภทรับผิดชอบในหนี้สินไม่จำกัด หมายถึง ผู้เป็นหุ้นส่วนที่รับผิดชอบร่วมกันในหนี้สินที่เกิดขึ้นของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน และผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทรับผิดชอบในหนี้สินไม่จำกัดจำนวนหุ้นส่วนพวกนี้เท่านั้นที่จะเป็นผู้บริหารห้างหุ้นส่วน ในฐานะผู้จัดการห้างหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์เป็นนิติบุคคล และมีหุ้นส่วนประเภทรับผิดชอบในหนี้สินไม่จำกัดจำนวนอย่างน้อย 1 คน เสียภาษีเงินได้ในอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

3. บริษัทจำกัด (Corporation or Limited Company)

เป็นธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยมีผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทไม่ต่ำกว่า 7 คน ผู้เริ่มก่อการตอนจดทะเบียนบริษัทสนธิต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น ร่วมกันจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของบริษัทจำนวนทุนและจำนวนหุ้นจดทะเบียน และแบ่งทุนออกเป็นหุ้นแต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่าๆกัน

บริษัทจำกัดจัดตั้งขึ้นในรูปของนิติบุคคล คือ ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแยกต่างหาก จากเจ้าของคือผู้ถือหุ้น (Stockholders or Shareholders) ผู้ถือหุ้นทุกคนรับผิดชอบในหนี้สินจำกัด

จำนวนเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถืออยู่เท่านั้น บริษัทจะให้ ผู้ถือหุ้นชำระเงินค่าหุ้นครั้งแรกเป็นจำนวนเงินเท่าใดก็ได้แต่ต้องไม่น้อยกว่า 25% ของราคาหุ้นที่ ขายผู้ถือหุ้น 1 หุ้นมีสิทธิออกเสียงในการประชุมผู้ถือหุ้น 1 เสียง ถ้ามีหุ้นเป็นจำนวนมากจะมีสิทธิ์ ออกเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่นั้น ผู้ถือหุ้นทุกคนไม่มีสิทธิ์เข้ามาจัดการงานของบริษัท เว้นแต่ ได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นให้เป็นกรรมการเพราะการจัดการบริษัทเป็นหน้าที่ของ กรรมการบริษัทเท่านั้น ผู้ถือหุ้นได้รับส่วนแบ่งกำไรในรูปของเงินปันผล (Dividends) หุ้นของ บริษัทจำกัดอาจเปลี่ยนมือกันได้โดยการจำหน่ายหรือโอนหุ้นให้ผู้อื่น โดยไม่ต้องเลิกบริษัท เนื่องจากผู้ถือหุ้น (เจ้าของ) ทุกคนรับผิดชอบในหนี้สินของบริษัทจำกัด จำนวน คุณสมบัติส่วนตัว ของผู้ถือหุ้นจึงไม่เป็นสาระสำคัญ บริษัทที่จดทะเบียนแล้วจะใช้คำนำหน้าว่า "บริษัท" และคำลง ท้ายว่า "จำกัด" ยกเว้นธนาคารพาณิชย์ จะใช้คำว่า "บริษัท.....จำกัด" หรือไม่มีก็ได้

บริษัทจำกัดมี 2 ประเภท คือ

1. **บริษัทเอกชนจำกัด (Private Company Limited)** เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ปพพ.) ตามมาตรา 1096 มีผู้เริ่มก่อการไม่ต่ำกว่า 7 คน
2. **บริษัทมหาชนจำกัด (Public Company Limited)** เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. 2535 มีผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทไม่ต่ำกว่า 15 คน และต้องจอง หุ้นรวมกันอย่างน้อย 5 % ของทุนจดทะเบียนแต่ละคนถือหุ้นไม่เกิน 10% ของหุ้นที่จดทะเบียน และตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอขายหุ้นต่อประชาชนทั่วไป /ต้องมีคำนำหน้าชื่อว่า " บริษัท" และคำลงท้ายว่า "จำกัด (มหาชน)"

ประเทศไทย หน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีคือ สมาคมนักบัญชี และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เมื่อต้นปี พ .ศ. 2542 ทางสมาคมได้มีการปรับปรุง มาตรฐานการบัญชีใหม่ และยกเลิกมาตรฐานการบัญชีเดิมในหลายฉบับ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนา มาตรฐานการบัญชีให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศแนวคิดพื้นฐานของการ บัญชีจะเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการศึกษาแนวทิศทางการบัญชี จะช่วยให้เข้าใจถึง หลักเกณฑ์สำคัญในการกำหนดมาตรฐานการบัญชี ซึ่งโยงไปถึงหลักเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน และจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินมีความเข้าใจ และเชื่อถือในข้อมูลทางการบัญชีมากขึ้นด้วย ซึ่ง สมาคมนักบัญชี และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้กำหนดไว้ในแม่บทการบัญชี ซึ่ง เป็นมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ที่ใช้แทนมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 เรื่องข้อสมมติฐานมาตรฐาน ทางการบัญชี ดังนี้

ข้อสมมติทางการบัญชี

1. เกณฑ์คงค้าง

ภายใต้เกณฑ์คงค้าง รายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีจะรับรู้ เมื่อเกิดขึ้น ไม่ใช่เมื่อ มีการรับ หรือจ่ายเงินสด ซึ่งหมายถึง การบันทึกรายการทางการบัญชีจะบันทึกและแสดงในงบ

การเงินตามงวดเวลาที่รายการนั้นๆ เกิดขึ้นจริง โดยไม่คำนึงว่ามีการรับเงินสด หรือจ่ายเงินสด ขณะเกิดรายการนั้นหรือไม่

2. การดำเนินงานที่ต่อเนื่อง

โดยทั่วไปงบการเงินจะจัดทำขึ้นภายใต้ข้อสมมติว่ากิจการจะดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต ซึ่งหมายถึง กิจการที่ตั้งขึ้นมาแล้ว ย่อมมีวัตถุประสงค์จะดำเนินงานต่อไปเรื่อยๆ โดยไม่มีกำหนดเวลาว่าจะเลิกกิจการเมื่อไร หรือนานเพียงพอที่จะปฏิบัติตามแผนงาน และข้อผูกพันต่างๆ ที่ได้ผูกพันไว้จนกว่าจะเสร็จ ลักษณะเชิงคุณภาพ ลักษณะเชิงคุณภาพ หมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ลักษณะเชิงคุณภาพหลักของงบการเงินมี 4 ประการได้แก่ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันไป

2.1 ความเข้าใจได้

หมายถึง งบการเงินนั้นจะต้องสามารถเข้าใจได้ทันทีที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูล ทั้งนี้อยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่าผู้ใช้งบการเงินนั้นจะต้องมีความรู้ในเรื่องของธุรกิจพอควร

2.2 ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ข้อมูลที่ปรากฏ ในงบการเงินจะต้องเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน นั่นคือ สามารถทำให้ผู้ใช้งบการเงินประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งยืนยัน หรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้

2.3 ความเชื่อถือได้

ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินจะต้องปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญ และความลำเอียง นั่นคือ จะต้องแสดงรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีอย่างเที่ยงธรรม ตามที่ต้องการให้แสดงหรือควรจะแสดง ตามเนื้อหา และความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ เช่น กิจการอาจจะโอนรถยนต์ให้กับบุคคลอื่น โดยมีหลักฐานยืนยันการโอนกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย แต่ในสัญญายังระบุไว้ให้กิจการสามารถใช้ประโยชน์จากรถยนต์ดังกล่าวในอนาคตนั้นต่อไป กรณีเช่นนี้ การที่กิจการจะรายงานว่ามีการขายรถยนต์ จึงไม่สามารถถือได้ว่าเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของรายการที่เกิดขึ้น ผู้จัดทำงบการเงินจะต้องใช้ความระมัดระวังในการรายงานเหตุการณ์ทางการเงิน เมื่อประสบกับความไม่แน่นอน อันหลีกเลี่ยงไม่ได้เกี่ยวกับเหตุการณ์บางอย่าง เช่น ความสามารถในการเก็บหนี้, การประมาณอายุการใช้งานของสินทรัพย์ ความไม่แน่นอนของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากสัญญารับประกัน, กติกาฟ้องร้อง โดยจะต้องใช้ดุลยพินิจที่จำเป็นในการประมาณการรายได้ ความไม่แน่นอน เพื่องบการเงินแสดงจำนวนที่สูงหรือต่ำจนเกินไป นอกจากนี้ ข้อมูลในงบการเงินที่เชื่อถือได้ต้องครบถ้วน ภายใต้ข้อจำกัดของความมีนัยสำคัญ และต้นทุนในการจัดทำ เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญ หมายถึง เหตุการณ์ซึ่งถ้าหากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มีโอกาสรับทราบแล้วอาจจะตัดสินใจผิดพลาดไป

กรณีที่ได้รับทราบ ในทางปฏิบัติความมีนัยสำคัญของรายการมักจะกำหนดโดยคิดเทียบเป็น ร้อยละของสินทรัพย์ หนี้สิน หรือกำไรสุทธิ แล้วแต่กรณี

2.4 การเปรียบเทียบกันได้

ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาต่างกัน เพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการนั้น และต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการเพื่อประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน โดยผู้ใช้งบการเงินต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้มাত্রฐานการบัญชีฉบับที่ 1 จะถูกยกเลิกแล้ว แต่ในเนื้อหาบางส่วน โดยเฉพาะข้อสมมติขั้นมูลฐาน ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ศึกษาวิชาการบัญชีต้องทำความเข้าใจ

ข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชี คือ ข้อกำหนดทางการบัญชีที่เป็นที่ยอมรับกัน โดยไม่มีการพิสูจน์ โดยปกติมักกำหนดขึ้นจากการประมวลจากหลักและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ กัน ในบางครั้งข้อกำหนดดังกล่าวมีลักษณะที่ไม่มีเหตุผล ข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชีเป็นหลักการที่สำคัญในการจัดทำงบการเงิน หากผู้ใช้งบการเงินไม่เข้าใจถึงข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชี ก็ยากที่จะเข้าใจว่าทำไมนักบัญชีจึงเสนอข้อมูลในลักษณะเช่นนั้น โดยปกตินักบัญชีที่จัดทำงบการเงินจะไม่กล่าวถึงข้อสมมติดังกล่าวซ้ำอีก ทั้งนี้ เพราะเป็นที่เข้าใจกันว่าข้อสมมติขั้นมูลฐานนั้น ได้รับการยอมรับและใช้กันอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม หากในการจัดทำงบการเงินไม่ได้ใช้ข้อสมมติดังกล่าว ก็จำเป็นต้องเปิดเผยให้ทราบพร้อมด้วยเหตุผล เท่าที่ผ่านมาข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชี ถูกกำหนดขึ้นโดยประมวลมาจากหลักและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ กัน จนข้อสมมตินั้น ๆ ได้ถือปฏิบัติกันโดยทั่วไป คณะกรรมการของสมาคมวิชาชีพการบัญชีและนักวิชาการต่าง ๆ ได้พยายามจัดทำข้อสมมติขั้นมูลฐานดังกล่าว ซึ่งปรากฏว่าทำกันได้หลายแบบ แต่ละแบบจะมีจำนวนข้อสมมติซึ่งเป็นแนวความคิดขั้นมูลฐาน (Concepts) ข้อสมมติขั้นมูลฐาน (Assumption) และหลักการบัญชี (Principles) ต่าง ๆ กัน ข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชีที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 1 ซึ่งกำหนดให้เริ่มถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับงวดหรือปีสิ้นสุด วันที่ 1 กันยายน 2522 เป็นต้นไป สรุปได้ดังนี้

หลักการใช้หน่วยเงินตราในการบัญชี (The Monetary Unit Assumption) การบัญชีให้ข้อมูลที่ประ โยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางการบัญชีอาจเป็นพรรณาวาหารก็ได้ แต่ข้อมูลดังกล่าวจะให้ความหมายไม่ชัดเจนเท่าข้อมูลที่เป็นตัวเลข เนื่องจาก หน่วยเงินตราใช้เป็นสื่อในการแลกเปลี่ยน และทำหน้าที่เป็นหน่วยวัดราคา ดังนั้นนักบัญชีจึงใช้หน่วยเงินตราในการวัดผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ

หลักความเป็นหน่วยงานของกิจการ (The Entity Concept) ข้อมูลทางการบัญชี เป็นข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานหนึ่ง ๆ ซึ่งแยกต่างหากจากเจ้าของกิจการและกิจการอื่น หน่วยงานในที่นี้ได้แก่หน่วยธุรกิจ ซึ่งอาจเป็นในรูปของบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน บุคคลคนเดียวหรือในรูปอื่น ดังนั้นจึงต้องระบุหน่วยของกิจการไว้ในงบการเงินนั้น ๆ ความเป็นหน่วยงานตามข้อสมมติของการบัญชีอาจไม่เหมือนกับความหมายของความเป็นหน่วยงานตามกฎหมาย เช่น บริษัทต่าง ๆ ในเครือเป็นกิจการแยกกันตามกฎหมาย แต่ในการทำงบการเงินรวมนักบัญชีถือว่าบริษัทต่าง ๆ ในเครือเป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน

หลักการใช้หลักฐานอันเที่ยงธรรม (The Objectivity Principle) เนื่องจากการเงินทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งอยู่ในสถานะต่าง ๆ กัน นักบัญชีผู้ทำงบการเงินอยู่อีกสถานะหนึ่ง ดังนั้น เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจงบการเงินของกิจการได้ถูกต้อง ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด การบันทึกรายการบัญชีและการทำงบการเงิน จึงต้องจัดทำขึ้นโดยอาศัยหลักฐานและข้อเท็จจริงอันเที่ยงธรรมที่บุคคลต่าง ๆ ยอมรับและเชื่อถือได้ หลักฐานดังกล่าวจะต้องปราศจากความลำเอียงหรือไม่มีอคติต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะ โดยพยายามหลีกเลี่ยงความคิดเห็นส่วนบุคคลให้มากที่สุด

หลักกรอบเวลา (The Time Period Assumption) กระบวนการการบัญชีการเงิน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของกิจการสำหรับรอบเวลาหรือรอบบัญชีที่ระบุไว้ ส่วนผู้ใช้งบการเงินทำการประเมินผลและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการตามวาระและเวลาต่าง ๆ กันตลอดอายุของกิจการ ดังนั้น จึงต้องแบ่งการทำงานของกิจการออกเป็นรอบเวลาดังกล่าว เพื่อจัดทำข้อมูลไว้เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ โดยปกติรอบเวลาดังกล่าวมักจะกำหนดไว้เท่ากันเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบและมีระบุไว้ชัดเจนในงบการเงิน

หลักการดำเนินงานสืบเนื่อง (The Going Concern Assumption) กิจการที่จัดตั้งขึ้นย่อมมีวัตถุประสงค์ที่จะดำรงอยู่โดยไม่มีกำหนด กล่าวคือ หากไม่มีเหตุซึ่งเป็นอย่างอื่นแล้ว กิจการที่ตั้งขึ้นย่อมจะดำเนินงานต่อเนื่องกันไปอย่างน้อยก็นานพอที่จะดำเนินงานตามแผนและข้อผูกพันที่ได้ทำไว้จนสำเร็จ นักบัญชีจึงมีข้อสมมติขั้นมูลฐานว่ากิจการไม่ตั้งใจที่จะเลิกดำเนินงาน หรือไม่จำเป็นต้องเลิกดำเนินงาน หรือต้องลดปริมาณการดำเนินงานลงอย่างมาก หากมีเหตุอื่นใดซึ่งให้เห็นว่าเหตุการณ์ในภายหน้าจะไม่เป็นไปตามข้อสมมติดังกล่าว ก็จะต้องใช้มาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับเหตุการณ์นั้น ๆ โดยเฉพาะแทน

หลักราคาทุน (The Cost Principle) หลักราคาทุนเกี่ยวข้องกับหลักความดำรงอยู่ของกิจการ ตามหลักราคาทุนการบันทึกสินทรัพย์และหนี้สินถือเกณฑ์ราคาทุนเดิม ซึ่งหมายถึงราคาอันเกิดจากการแลกเปลี่ยน ราคาทุนเป็นราคาที่เหมาะสมกว่าราคาอื่น ๆ เพราะราคาทุนเป็นราคาที่แน่นอนและสามารถคำนวณได้อย่างตรงไปตรงมาไม่ขึ้นอยู่กับความเห็นของแต่ละคนซึ่งอาจแตกต่างกันได้ อย่างไรก็ตามการใช้ราคาทุนเป็นเกณฑ์ก็มีข้อเสียหลายประการ โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งในกรณีที่ระดับราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในกรณีที่มีการใช้ราคาอื่นที่มีใช้ราคาทุน ควรเปิดเผยให้ทราบด้วย

หลักการเกิดขึ้นของรายได้ (The Revenue Realization Principle) หลักการเกิดขึ้นของรายได้เป็นหลักเกี่ยวกับการบันทึกรายได้จากการขายสินค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้าว่า ควรจะถือว่ารายได้เกิดขึ้นเมื่อใด และในจำนวนเงินเท่าใด

โดยทั่วไป นักบัญชีจะลงบันทึกว่ารายได้ได้เกิดขึ้นแล้ว เมื่อมีเงื่อนไข 2 อย่าง ต่อไปนี้

(1) กระบวนการก่อให้เกิดรายได้ได้สำเร็จแล้ว และ

(2) การแลกเปลี่ยนได้เกิดขึ้นแล้ว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ รายได้เกิดขึ้นในงวด ซึ่งได้มีการส่งมอบสินค้าหรือให้บริการแก่ลูกค้าแล้ว สำหรับจำนวนเงินที่บันทึกเป็นรายได้นั้นก็คือ จำนวนที่ได้รับหรือคาดว่าจะได้รับ อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีนักบัญชีถือว่ารายได้เกิดขึ้นโดยใช้หลักเกณฑ์อื่นที่แตกต่างไปจากข้างต้น

หลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้ (The Matching Principle) หน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของบัญชีคือการจับคู่ผลความสำเร็จ (ตามที่วัดด้วยรายได้) กับความพยายาม (ตามที่วัดด้วยค่าใช้จ่าย) หลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้เป็นแนวทางสำหรับตัดสินใจว่า รายการใดบ้างที่จะเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้น ๆ วิธีการคือ จะมีการบันทึกรายได้ตามหลักการเกิดขึ้นของรายได้ก่อน ถัดจากนั้นจึงเอาค่าใช้จ่ายไปจับคู่กับรายได้ เมื่อพิจารณาหลักการเกิดขึ้นของรายได้คู่กันไปกับหลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้เราจะได้หลักที่นิยมเรียกกันทั่ว ๆ ไปว่า หลักเงินค้ำ (Accrual Basis) ในปัจจุบันนี้ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้บัญญัติศัพท์บัญชีคำนี้แล้วโดยเรียกว่า "เกณฑ์คงค้ำ"

หลักเงินค้ำ หรือ เกณฑ์คงค้ำ (The Accrual Principle) ในการคำนวณกำไรและขาดทุนสำหรับงวด นักบัญชีต้องคำนึงถึงรายได้และค่าใช้จ่ายนั้น และแยกส่วนที่ไม่เป็นของงวดนั้นออกตามวิธีการบัญชีที่ถือเกณฑ์เงินสด จำนวนเงินที่จ่ายไปทั้งหมดสำหรับงวดอาจถือได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น แต่ตามหลักเงินค้ำหรือเกณฑ์คงค้ำ รายได้ถือว่าเกิดขึ้นเมื่อเข้าเกณฑ์ 2 ประการดังกล่าวแล้ว และใช้หลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้เพื่อให้ ได้มาซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นสำหรับงวด แม้จะยังไม่มีการรับเงินและจ่ายเงินก็ตาม

หลักโดยประมาณ (The Approximation Assumption) การคำนวณกำไรและขาดทุนต้องอาศัยการปันส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายเข้ารอบบัญชีต่าง ๆ เข้ากิจกรรมต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อนและเป็นส่วนเข้ากิจกรรมที่มีลักษณะร่วมกัน การคำนวณจึงจำเป็นต้องทำโดยวิธีการประมาณการ การที่การดำเนินงานของกิจการมีลักษณะต่อเนื่องกันมีความสลับซับซ้อนมีความไม่แน่นอนและมีลักษณะร่วมสัมพันธ์กัน ทำให้นักบัญชีไม่อาจคำนวณกำไรและขาดทุนได้ถูกต้องแน่นอนจึงต้องใช้วิธีประมาณการและใช้ดุลยพินิจประกอบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

หลักความสม่ำเสมอ (The Consistency Principle) การใช้งบการเงินสำหรับระยะเวลาหนึ่ง บางครั้งอาจเพียงพอในการช่วยตัดสินใจ แต่งบการเงินสำหรับระยะเวลาหลาย ๆ ช่วงติดต่อกันไปย่อมจะมีความหมายและให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้ได้ดีกว่าการเปรียบเทียบงบการเงินสำหรับระยะเวลาที่แตกต่างกัน ย่อมจะเกิดผลและมีประโยชน์ต่อเมื่องบการเงินนั้น ๆ ได้จัดทำขึ้นโดยอาศัยมาตรฐานการบัญชีเดียวกัน

ฉะนั้นการปฏิบัติทางบัญชีของกิจการหนึ่ง ๆ จึงต้องยึดหลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ เมื่อเลือกใช้การปฏิบัติบัญชีวิธีใดแล้วจะต้องใช้วิธีนั้นโดยตลอด แต่ทั้งนี้ มิได้หมายความว่า จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติบัญชีไม่ได้เลย เพราะเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมในธุรกิจย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

หลักการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ (The Full Disclosure Principle) นักบัญชีมีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลการเงินที่สำคัญทั้งหมดต่อผู้ใช้งบการเงิน ในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนว่า การเปิดเผยอย่างเพียงพอควรมีลักษณะอย่างไร โดยทั่วไปนักบัญชีจะตัดสินใจโดยถือว่า ถ้าไม่เปิดเผยแล้วจะเป็นเหตุให้ผู้ใช้งบการเงินหลงผิด หรือไม่ ความเห็นจึงอาจแตกต่างกันได้มาก ว่ารายการใดบ้างที่ควรเปิดเผย ดังนั้น หลักเกณฑ์ที่ควรนำมาใช้คือ "เมื่อสงสัยให้เปิดเผย" การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอหมายความรวมถึง รูปแบบการจัดรายการและข้อมูลในงบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน คำศัพท์ที่ใช้ การแยกประเภท รายการ เกณฑ์ที่ใช้ในการคำนวณ ฯลฯ ทั้งหมดนี้เน้นถึงลักษณะและชนิดของการเปิดเผยต่าง ๆ ที่จำเป็นที่ทำการใช้งบการเงินให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ

นอกจากข้อสมมติฐานมูลฐานของการบัญชี 12 ข้อข้างต้นแล้ว ยังมี ข้อควรคำนึงในการใช้มาตรฐานการบัญชี (Exceptions to Accounting Principles) เพิ่มเติมเพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีเพื่อให้เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ดังนี้

หลักความระมัดระวัง (Conservatism) ในการดำเนินกิจการ ความไม่แน่นอนมักเกิดขึ้นเสมอ การทำงานการเงินจึงต้องใช้ความระมัดระวังรับรู้เรื่องความไม่แน่นอนนี้ไว้ด้วย

หลักความระมัดระวัง หมายถึงว่าในกรณีที่อาจเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีได้มากกว่าหนึ่งวิธี นักบัญชีควรเลือกวิธีที่จะแสดงสินทรัพย์และกำไรในเชิงที่ต่ำกว่าไว้ก่อน หลักโดยย่อคือ "ไม่คาดการณ์ว่าจะได้กำไร แต่จะรับรู้การขาดทุนไว้อย่างเต็มที่ ในกรณีที่สงสัยให้คิดเป็นค่าใช้จ่ายทันที" อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าหลักความระมัดระวังจะเป็นเหตุผลสนับสนุนให้กิจการตั้งสำรองกลับได้

หลักเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ (Substance Over Form) นักบัญชีให้ความสำคัญในเนื้อหาทางเศรษฐกิจของเหตุการณ์ แม้รูปแบบทางเศรษฐกิจของเหตุการณ์นั้นอาจจะแตกต่างจากรูปแบบทางกฎหมายก็ตาม โดยปกติเนื้อหาทางเศรษฐกิจของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมักจะสอดคล้องกับรูปแบบทางกฎหมาย อย่างไรก็ตามในบางครั้งเนื้อหาที่รูปแบบทางกฎหมายอาจ

แตกต่างกัน นักบัญชีจึงควรเสนอในงบการเงิน ซึ่งรายการและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามเนื้อหาและตามความเป็นจริงทางการเงินไม่ใช่ตามรูปแบบทางกฎหมายเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจการทางเศรษฐกิจของเหตุการณ์นั้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

หลักการมีนัยสำคัญ (Materiality) งบการเงินควรเปิดเผยข้อมูลที่มีนัยสำคัญพอที่จะกระทบต่อการตัดสินใจ

ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจโดยถูกต้องถึงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ

เหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญ หมายถึง เหตุการณ์ ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้รับทราบแล้วอาจต้องตัดสินใจผิดไปจากกรณีที่ได้รับทราบ ดังนั้น เมื่อนักบัญชีได้สังเกตเห็นเหตุการณ์ใดซึ่งมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว นักบัญชีต้องรายงานเหตุการณ์นั้นด้วยความระมัดระวัง

หลักการปฏิบัติเฉพาะธุรกิจ บางประเภท (Industry Practice) หมายความว่า การยอมให้ใช้วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับธุรกิจบางประเภท เช่น สถาบันการเงิน เป็นต้น แตกต่างไปจากวิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับธุรกิจทั่วไปได้ เนื่องจากการเน้นถึงความสำคัญของข้อมูลอาจจะให้ตามลำดับไม่เหมือนกัน

2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและคล้ายคลึงกันกับการศึกษา ประกอบด้วย

วุฒิพงษ์ จาริกภากร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน ” การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย แบ่งเป็นสำนักงานสอบบัญชี ที่ทำการตรวจสอบทั้งกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ จำนวน 100 ราย และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ที่ทำการตรวจสอบเฉพาะกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ จำนวน 100 ราย โดยทำการศึกษาใน 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์และขอบเขต การรับรู้รายการและการวัดมูลค่า การเปิดเผยข้อมูล และการบัญชีผล ประโยชน์ของพนักงาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน ทุกประเด็น อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นวัตถุประสงค์และขอบเขต มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดในเรื่องการรับรู้หนี้สิน ประเด็นการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดในเรื่องสมมติฐานในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ประเด็นการบัญชีผลประโยชน์ของ พนักงานมีความรู้ความเข้าใจมาก

ที่สุดในเรื่องความหมายของผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย และประเด็นสุดท้ายคือประเด็นการเปิดเผยข้อมูล มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลโครงการผลประโยชน์

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประเด็นวัตถุประสงค์และขอบเขต และประเด็นการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมระดับปานกลาง ส่วนประเด็นการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ขณะที่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และสำหรับประเด็นการเปิดเผยข้อมูล พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานสอบบัญชี และสถานที่ทำงาน พบว่า ประเด็นการเปิดเผยข้อมูล และประเด็นการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมระดับปานกลาง ส่วนประเด็นวัตถุประสงค์และขอบเขต และประเด็นการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานสอบบัญชีน้อยกว่า 3 ปี และผู้ที่ทำงานที่สำนักงานสอบบัญชี มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานสอบบัญชี 3 ปีขึ้นไป และผู้ที่ทำงานที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

ธัญญาภรณ์ โพธิ์พัฒน์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ” การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามด้วยตัวเองไปยังนักบัญชี ในกลุ่มนิคมอุตสาหกรรมบางปู จำนวน 100 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ในเรื่องวัตถุประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง ความเข้าใจด้านขอบเขตอยู่ระดับปานกลาง ด้านผลประโยชน์ระยะสั้นสำหรับพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลประโยชน์ระยะยาวโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และด้านผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ปฐมชัย กรเลิศ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ” การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และการส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย จำนวน 348 คน พบว่า ผู้สอบบัญชีภาษีอากรส่วนใหญ่ได้ศึกษาคำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะผ่านการอบรมสัมมนา โดยเห็นด้วยว่ามาตรฐานรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะช่วยลดความยุ่งยากด้านการคำนวณกำไรสุทธิทางบัญชีได้ และทำให้การจัดทำบัญชีง่ายขึ้น นอกจากนี้ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีภาษีอากรส่วนใหญ่ต้องการให้พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

มาตรฐานรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะด้านหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มเติมมากที่สุด ทั้งนี้ผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นการวัดมูลค่าและการวัดความรู้รายการมีผู้ตอบถูกน้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีภาษีอากรแตกต่างกันในประเด็นวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อจำแนกตามอายุของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ประสิทธิภาพการสอบบัญชีภาษีอากร การเป็นทั้งผู้สอบบัญชีภาษีอากร และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และลักษณะการประกอบอาชีพสอบบัญชีภาษีอากร

ศุภรัตน์ อินทร์ตะลี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของนักลงทุนสัมพันธ์ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ในประเทศไทย ” จากนักลงทุนสัมพันธ์ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกบริษัทจำนวน 307 ราย พบว่า มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ประกาศเป็นมาตรฐานใหม่ จำนวน 6 ฉบับ นักลงทุนสัมพันธ์มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยที่สุด ฉบับที่มีความรู้ความเข้าใจถูกต้องมากที่สุด ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน โดยเป็นการถามเกี่ยวกับการรับรู้รายการผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน

ศลิษา หวังดี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ของผู้ทำบัญชีกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน จำนวน 68 ราย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมในระดับปานกลาง ความรู้ความเข้าใจเมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปีและอายุ 30 ปีขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน โดยมีความรู้ความเข้าใจโดยรวมในระดับปานกลาง เรื่องที่มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ เรื่อง ความหมายของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และเรื่องที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ เรื่องอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนและเรื่องเงินทุน

เมื่อจำแนกตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งพนักงาน และหัวหน้าแผนกบัญชี มีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน โดยมีความรู้ความเข้าใจโดยรวมในระดับปานกลางเรื่องที่มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ เรื่องความหมายของมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และเรื่องที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ เรื่องอสังหาริมทรัพย์และเรื่องเงินลงทุน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมในระดับมาก ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ประสบการณ์มากกว่า

5 ปี มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โคนเรื่องที่มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ เรื่องความหมายของมาตรฐานฯ และเรื่องที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ เรื่องต้นทุนการกู้ยืม

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน และการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ทำให้ทราบถึงประเด็นที่สำคัญหลายประเด็นที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้เลือกศึกษามาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน เนื่องจากเป็นมาตรฐานการบัญชีใหม่ฉบับหนึ่งที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีผู้ช่วยผู้สอบบัญชี จำนวน 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์และขอบเขต ประกอบด้วย การรับรู้หนี้สิน การรับรู้ค่าใช้จ่ายรายการ ผลประโยชน์พนักงานในรูปตราสารทุน และการจัดทำบัญชีและการรายงานและการวัดมูลค่า ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง
2. การรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ประกอบด้วย การรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าผลประโยชน์หลังออกจากงาน การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง
3. การเปิดเผยข้อมูล ประกอบด้วย การเปิดเผยข้อมูลผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน การเปิดเผยข้อมูลผลประโยชน์หลังออกจากงาน การเปิดเผยข้อมูลผลประโยชน์ระยะยาวอื่น การเปิดเผยข้อมูลผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง
4. การบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ประกอบด้วย ต้นทุนบริการในปัจจุบัน ต้นทุน ดอกเบี้ย ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจริงจากสินทรัพย์โครงการ จำนวนตัดบัญชีต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่รับรู้ และผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน โดยเนื้อหาในบทนี้ประกอบด้วย ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตประชากร กร ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่างการรวบรวม เครื่องมือ เครื่องใช้ในการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งทำการศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ทำบัญชี ในพื้นที่บางส่วนของกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี การรับรู้รายการและการวัดมูลค่า การเปิดเผยข้อมูลของมาตรฐานการบัญชี ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน

ขอบเขตประชากร

ประชากร (Population) ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักบัญชี ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

เนื่องจากการ วิจัยนี้เป็นการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักบัญชี ของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบขนาดของตัวอย่างที่แน่นอน ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงได้มีการกำหนดขนาดตัวอย่าง 240 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) แบบตามความสะดวก จึง กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่มาจากนักบัญชีของกิจการนิติบุคคลทั่วไป ทั้งที่เป็น กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และ กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะจำนวน 240 ราย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

สำหรับการวิจัย ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชี ต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม

(Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วย คำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของนักบัญชี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่ง งาน ประสบการณ์ทำงาน การรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของนักบัญชี ต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เป็น ความรู้ความเข้าใจ 5 หัวข้อ ได้แก่ หัวข้อวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี หัวข้อขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี หัวข้อการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า หัวข้อการเปิดเผยข้อมูล หัวข้อการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน เป็นคำถามปลายปิด 2 ตัวเลือก คือ ถูก และไม่ถูก เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากมาตรฐานการบัญชีฯ โดยเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้ (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, 2553: 94-96)

ตอบถูก	ให้คะแนนน้ำหนักเป็น 1
ตอบไม่ถูก	ให้คะแนนน้ำหนักเป็น 0

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยทำการสอบถามจากนักบัญชีหรือผู้ทำบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะใน เขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่ม (Random Sampling) โดยการเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเองและฝากแบบสอบถามไปกับบุคคลที่รู้จัก รวม 240 ราย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง มีแหล่งมาจากที่ต่าง ๆ ทั้งเอกสารและการค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากรวบรวมข้อมูลที่ได้ จากแบบสอบถามตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัย จึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผลโดยการแบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็น 3 ส่วน ดังนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 1 จะนำมาทำการวิเคราะห์เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของ นักบัญชี ประกอบด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามส่วนที่ 2 จะนำมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการวัดระดับความรู้ความเข้าใจ

แบบสอบถามส่วนที่ 3 ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนของปัญหาและส่วนของข้อเสนอแนะ จะใช้การบรรยายเชิงพรรณนาสรุปประเด็นที่เหมือนกัน และนำเสนอข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) ประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 การแปลผลค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2553: 94-96) เป็นดังนี้

ระดับคะแนน	80.00 – 100.00	เป็นค่าระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด
ระดับคะแนน	70.00 – 79.99	เป็นค่าระดับความรู้ความเข้าใจมาก
ระดับคะแนน	60.00 – 69.99	เป็นค่าระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง
ระดับคะแนน	50.00 – 59.99	เป็นค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อย
ระดับคะแนน	0.00 – 49.99	เป็นค่าระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน จำนวน 240 ชุด ผลการวิจัยในรูปตารางและ การบรรยายความ ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n = 240)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	91	37.9
- หญิง	149	62.1
อายุ		
- น้อยกว่า 25 ปี	30	12.5
- ระหว่าง 25-30 ปี	121	50.4
- ระหว่าง 31-40 ปี	62	25.8
- ระหว่าง 41-50 ปี	25	10.4
- มากกว่า 51 ปี	2	0.9
ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	4.6
- ปริญญาตรี	208	86.7
- ปริญญาโท	20	8.3
- ปริญญาเอก	1	0.4
สถานภาพ		
- โสด	87	24.2
- สมรส	137	38.2
- หม้าย	107	29.8
- หย่าร้าง	28	7.8
ตำแหน่ง		
- นักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี	77	32.1
- สมุห์บัญชี	64	26.7
- ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	30	12.5
- อื่น ๆ	69	28.8

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n = 240)	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงาน		
- น้อยกว่า 5 ปี	12	5
- ระหว่าง 5 -10 ปี	152	63.3
- ระหว่าง 11 – 15 ปี	34	14.2
- ระหว่าง 16 – 20 ปี	31	12.9
- มากกว่า 20 ปี	11	4.6
การรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้อง		
- เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี	12	5
- อินเทอร์เน็ต	132	55
- อบรม/ สัมมนา	37	15.4
- จากเพื่อน/คนรู้จัก	33	13.8
- อื่น ๆ	26	10.8

จากตารางที่ 1 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 เพศชายจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 อายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 อายุมากกว่า 51 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 ปริญญาโท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 สถานภาพสมรส จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 สถานภาพหม้าย จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 สถานภาพโสด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 สถานภาพอยู่ร้าง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตำแหน่งนักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 ตำแหน่งสมทบบัญชี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ตำแหน่ง อื่น ๆ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 ตำแหน่งผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 ระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ระหว่าง 16 – 20 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5 มากกว่า 20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 การรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 55 อบรม/สัมมนา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15 จากเพื่อน/คนรู้จัก จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 อื่น ๆ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5

ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน

การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ปรากฏผลดังตารางที่ 2-6 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละหัวข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	รู้ (ตอบถูก)		
	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
1. รับรู้หนี้สิน เมื่อพนักงานได้ให้บริการเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงานที่บริษัทจะจ่ายในอนาคต	117	73	มาก
2. รับรู้ค่าใช้จ่าย เมื่อกิจการได้รับผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกิดจากการให้บริการของพนักงานเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงาน	181	75	มาก
รวม		74	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 74 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อการ รับรู้ค่าใช้จ่าย เมื่อกิจการได้รับผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกิดจากการให้บริการของพนักงานเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงาน ค่าร้อยละเท่ากับ 75 และหัวข้อรับรู้หนี้สิน เมื่อพนักงานได้ให้บริการเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงานที่บริษัทจะจ่ายในอนาคต ค่าร้อยละเท่ากับ 73 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	รู้ (ตอบถูก)		
	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
1. รายการผลประโยชน์พนักงานในรูปตราสารทุนของกิจการ ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	182	75	มาก
2. การจัดทำบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงานของพนักงานได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 26 เรื่องการบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงาน	140	58	น้อย
รวม		66	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 66 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการผลประโยชน์พนักงานในรูปตราสารทุนของกิจการต้องปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน อยู่ในระดับมากมีค่าร้อยละเท่ากับ 75 รองลงมาคือ การจัดทำบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงานของพนักงานได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 26 เรื่องการบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าร้อยละเท่ากับ 58 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า	รู้ (ตอบถูก)		
	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
1. รับรู้ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานเมื่อพนักงานได้ให้บริการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์นั้น โดยรับรู้จำนวนเงินที่ไม่คิดลด	183	76	มาก
2. การลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมได้ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อมีการลางานเกิดขึ้น	160	66	ปานกลาง
3. การลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมไม่ได้ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อการลางานเกิดขึ้น	167	69	ปานกลาง
4. ส่วนแบ่งกำไรและโบนัสรับรู้ต้นทุนผลประโยชน์ของพนักงานเป็นค่าใช้จ่ายทันที	188	78	มาก
5. โครงการสมทบเงินที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ไม่ต้องใช้สมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเพื่อวัดมูลค่าของภาระผูกพันหรือค่าใช้จ่าย	188	78	มาก
6. โครงการผลประโยชน์ในวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) เพื่อวัดมูลค่าภาระผูกพันและต้นทุน	152	63	ปานกลาง
7. วิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้	145	60	ปานกลาง
8. วิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้	133	55	น้อย
9. ข้อสมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยประกอบด้วย ข้อสมมติทางประชากรศาสตร์และข้อสมมติทางการเงิน	134	55	น้อย
10. กำหนดอัตราคิดลดโดยอ้างอิงกับอัตราผลตอบแทนในท้องตลาดของหุ้นกู้ภาคเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ณ วันที่สิ้นงวดรายงาน	138	57	น้อย

11. สมมติฐานในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ต้องเป็นกลางและสอดคล้อง	141	58	น้อย
12. มาตรฐานฉบับนี้บังคับให้ใช้บริการนักคณิตศาสตร์ประกันภัย	138	57	น้อย
13. ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงานจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเป็น ยอดรวมสุทธิของมูลค่าปัจจุบันของภาระผู้พันผลประโยชน์ ณ วัน สิ้นรอบระยะเวลารายงาน	135	56	น้อย
รวม		63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีร้อยละเท่ากับ 63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนแบ่งกำไรและโบนัสรับรู้ต้นทุนผลประโยชน์ของพนักงานเป็นค่าใช้จ่ายทันที และ โครงการสมทบเงินที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ไม่ต้องใช้สมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเพื่อวัดมูลค่าของภาระผูกพันหรือค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 78 รองลงมา คือ รับรู้ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานเมื่อพนักงานได้ให้บริการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์นั้น โดยรับรู้จำนวนเงินที่ไม่คิดลด อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 76 การลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมไม่ได้ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อการลางานเกิดขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 69 การลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมได้ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อมีการลางานเกิดขึ้น อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 66 โครงการผลประโยชน์ในวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) เพื่อวัดมูลค่าภาระผูกพันและต้นทุน อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 63 วิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 60 สมมติฐานในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยต้องเป็นกลางและสอดคล้อง อยู่ในระดับ น้อย มีค่าร้อยละเท่ากับ 58 กำหนดอัตราคิดลดโดยอ้างอิงกับอัตราผลตอบแทนในท้องตลาดของหุ้นกู้ภาคเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ณ วันที่สิ้นงวดรายงาน และมาตรฐานฉบับนี้บังคับให้ใช้บริการนักคณิตศาสตร์ประกันภัย อยู่ในระดับ น้อย มีค่าร้อยละเท่ากับ 57 ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงานจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเป็นยอดรวมสุทธิของมูลค่าปัจจุบันของภาระผู้พันผลประโยชน์ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน อยู่ในระดับน้อย มีค่าร้อยละเท่ากับ 56 ในส่วนที่มีระดับน้อยสุดคือวิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ และข้อสมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยประกอบด้วยข้อสมมติทางประชากรศาสตร์และข้อสมมติทางการเงิน มีค่าร้อยละเท่ากับ 55 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล	รู้ (ตอบถูก)		
	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
1. ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน	149	62	ปานกลาง
2. ผลประโยชน์หลังออกจากงาน โครงการสมทบเงิน กิจการ ต้องเปิดเผยจำนวนเงินที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการสมทบเงิน	150	62	ปานกลาง
3. ผลประโยชน์หลังออกจากงาน โครงการผลประโยชน์ กิจการ ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการ ตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ใช่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลา รายงาน	155	64	ปานกลาง
4. ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน มาตรฐานการบัญชี ฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน โดยเฉพาะ แต่มาตรฐานการบัญชีฉบับอื่น ๆ อาจกำหนดให้เปิดเผย	168	70	มาก
5. ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเมื่อระดับความเป็นไปได้ที่จะต้องจ่ายเงินออกไปเพื่อชำระผลประโยชน์เป็นไปได้ยาก	184	76	มาก
รวม		66	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเมื่อระดับความเป็นไปได้ที่จะต้องจ่ายเงินออกไปเพื่อชำระผลประโยชน์เป็นไปได้อย่างอยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 76 รองลงมาคือ ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงานโดยเฉพาะแต่มาตรฐานการบัญชีฉบับอื่น ๆ อาจกำหนดให้เปิดเผย อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 70 ผลประโยชน์หลังออกจากงาน โครงการผลประโยชน์ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ใช้นั้น วันสิ้นรอบระยะเวลา รายงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 64 ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 62 ผลประโยชน์หลังออกจากงาน โครงการสมทบเงิน กิจการต้องเปิดเผยจำนวนเงินที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการสมทบเงิน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 62 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน	รู้ (ตอบถูก)		
	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
1. ต้นทุนบริการในปัจจุบันเกิดจากการใช้วิธีการกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเท่านั้น	184	76	มาก
2. ต้นทุนดอกเบี้ย คือ การคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ คุณ อัตราคิดลดกำหนด ณ วันต้นงวด	195	81	มากที่สุด
3. ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจริงจากสินทรัพย์โครงการ คือ ส่วนหนึ่งของรายได้ที่รับรู้เป็นกำไรขาดทุน	183	76	มาก
4. จำนวนตัดบัญชีต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่รับรู้ คือ ผลประโยชน์ที่กิจการต้องจ่ายให้พนักงานเมื่อเกษียณสำหรับบริการที่พนักงานให้กิจการนับตั้งแต่ก่อนจัดตั้งหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงการผลประโยชน์ของพนักงาน	170	70	มาก
5. ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย คือ ผลกำไรขาดทุนที่เกิดจากข้อสมมติที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้ประมาณการภาระหนี้สินโครงการผลประโยชน์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	183	76	มาก
รวม		75	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าร้อยละด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ต้นทุนดอกเบี้ย คือ การคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ คุณ อัตราคิดลดกำหนด ณ วันต้นงวด อยู่ในระดับมาก ที่สุด มีค่าร้อยละเท่ากับ 81 รองลงมาคือ ต้นทุนบริการ ในปัจจุบันเกิดจากการใช้วิธีการกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเท่านั้น และ ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจริงจากสินทรัพย์โครงการ คือ ส่วนหนึ่งของรายได้ที่รับรู้เป็นกำไรขาดทุน และ ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย คือ ผลกำไรขาดทุนที่เกิดจากข้อสมมติที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้ประมาณการ

ภาระหนี้สินโครงการผลประโยชน์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 76 จำนวนตัดบัญชีต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่รับรู้ คือ ผลประโยชน์ที่กิจการต้องจ่ายให้พนักงาน เมื่อเกษียณสำหรับบริการที่พนักงานให้กิจการนับตั้งแต่ก่อนจัดตั้งหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงการผลประโยชน์ของพนักงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 70 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามเพศ

ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	เพศชาย		เพศหญิง		χ^2
	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	28	63	20	129	.002
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	22	69	24	125	.131
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า	40	51	58	91	.263
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล	37	54	47	102	.165
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน	21	70	36	113	.877

จากตารางที่ 7 พบว่า เพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามอายุ

ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	น้อยกว่า 25 ปี		25-30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		มากกว่า 51 ปี		χ^2
	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	4	23	21	100	14	48	5	20	1	1	.653
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	9	21	17	104	15	47	5	20	0	2	.869
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า	12	18	42	79	33	29	10	15	1	1	.219
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล	8	22	43	78	26	36	6	36	1	1	.730
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน	5	25	31	90	14	48	6	19	1	1	.586

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า อายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก		χ^2
	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	2	9	44	164	2	18	0	1	.350
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	1	10	43	165	2	18	0	1	.632
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า	3	8	85	123	10	10	0	1	.386
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล	2	9	73	135	9	11	0	1	.262
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน	3	8	48	160	6	14	0	1	.877

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี
ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามตำแหน่งงาน

ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน	นักบัญชี ปฏิบัติ งานด้าน บัญชี		สมุหบัญชี		ผู้สอบบัญชี อนุญาต		อื่น ๆ		χ^2
	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	22	55	24	40	1	29	1	68	.000
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	24	53	8	56	1	29	13	56	.050
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ รายการและการวัดมูลค่า	9	68	33	31	17	13	39	30	.000
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผย ข้อมูล	18	59	37	27	8	22	21	48	.987
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี ผลประโยชน์ของพนักงาน	22	55	31	33	3	27	1	68	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่า ตำแหน่งงานต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของ
พนักงานที่ไม่ต่างกัน ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่
19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		21 ปีขึ้นไป		χ^2
	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	1	11	25	127	13	21	7	24	2	9	.141
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	3	9	24	128	11	23	5	26	3	8	.426
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า	6	6	55	97	22	12	10	21	5	6	.553
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล	0	12	60	92	9	25	11	20	4	7	.768
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน	1	11	39	113	7	27	6	25	4	7	.722

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่า ประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร

ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	สมาชิกสภาวิชาชีพ		อินเทอร์เน็ต		อบรม/สัมมนา		เพื่อน/คนรู้จัก		อื่นๆ		χ^2
	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	ผิด	ถูก	
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	3	9	29	103	7	30	5	28	4	22	.258
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน	4	8	26	106	6	31	7	26	3	23	.276
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า	9	3	55	77	14	23	13	20	7	19	.045
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล	1	11	45	87	14	23	16	17	8	18	.231
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน	1	11	31	101	11	26	9	24	5	21	.696

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 13 พบว่า การรับรู้ข่าวสารต่าง กันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานไม่ต่างกัน ส่วน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งได้สรุปผลการวิจัยไว้ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของ นักบัญชี โดยหาค่าจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน โดยหาค่าจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 240 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 จึงนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยแบ่งผลการศึกษออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจ ของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1. สรุปผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 เพศชาย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9

1.2 อายุระหว่าง 25 – 30 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 อายุมากกว่า 51 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

1.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 ปริญญาโท จำนวน

- 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 11
- 1.4 สถานภาพสมรส จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 สถานภาพหม้าย จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 สถานภาพโสด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 สถานภาพอยู่ร้าง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตามลำดับ
- 1.5 ตำแหน่งนักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 ตำแหน่งสมุหบัญชี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ตำแหน่ง อื่น ๆ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 ตำแหน่งผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ
- 1.6 ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 ระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ระหว่าง 16 – 20 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5 มากกว่า 20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตามลำดับ
- 1.7 การรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 55 อบรม/ สัมมนา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15 จากเพื่อน/ คนรู้จัก จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 อื่น ๆ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2. สรุปผลข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน

จากผลการวิจัย ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน จำนวน 240 ราย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจโดยรวมต่อมาตรฐาน การบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ความเข้าใจเรียงจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ ดังนี้ หัวข้อ วัตถุประสงค์และการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมา คือ หัวข้อ ขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี หัวข้อการเปิดเผยข้อมูล และการรับรู้รายการ และหัวข้อการวัดมูลค่า มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

เมื่อแยกออกเป็นแต่ละหัวข้อ นักบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

- ด้านความรู้ความเข้าใจ วัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 74 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องการรับรู้ค่าใช้จ่ายเมื่อกิจการได้รับผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกิดจากการให้บริการของพนักงานเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 75 และเรื่องการรับรู้หนี้สินเมื่อพนักงานได้ให้บริการเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงานที่บริษัทจะจ่ายในอนาคต ค่าร้อยละเท่ากับ 73 ตามลำดับ

- ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 66 เมื่อพิจารณาเป็น รายชื่อ พบว่า เรื่องรายการผลประโยชน์พนักงานในรูปตราสารทุนของกิจการต้องปฏิบัติตาม มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 75 รองลงมาคือ การจัดทำบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงานของพนักงาน ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 26 เรื่องการบัญชีและการรายงานโครงการผลประโยชน์ เมื่อออกจากงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าร้อยละเท่ากับ 58 ตามลำดับ

- ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีร้อยละเท่ากับ 63 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า เรื่องส่วนแบ่งกำไรและโบนัสรับรู้ ต้นทุนผลประโยชน์ของพนักงานเป็นค่าใช้จ่ายทันที และโครงการสมทบเงินที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ไม่ต้องใช้สมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเพื่อวัดมูลค่าของภาระ ผูกพันหรือค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 78 รองลงมาคือ รับรู้ผลประโยชน์ระยะ สั้นของพนักงานเมื่อพนักงานได้ให้บริการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์นั้น โดยรับรู้จำนวนเงินที่ ไม่คิดลด อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 76 การกลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมไม่ได้ ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อการกลางานเกิดขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 69 การกลางานที่ได้รับค่าตอบแทนชนิดสะสมได้ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อมีการกลางานเกิดขึ้น อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 66 โครงการผลประโยชน์ในวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) เพื่อวัดมูลค่าภาระผูกพันและต้นทุน อยู่ใน ระดับ ปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 63 วิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลัก คณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อย ละเท่ากับ 60 สมมติฐานในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยต้องเป็นกลางและ สอดคล้อง อยู่ในระดับ น้อย มีค่าร้อยละเท่ากับ 58 กำหนดอัตราคิดลดโดยอ้างอิงกับอัตราผลตอบแทนในท้องตลาดของหุ้นกู้ภาคเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ณ วันที่สิ้นงวด รายงาน และมาตรฐานฉบับนี้บังคับให้ให้บริการนักคณิตศาสตร์ประกันภัย อยู่ในระดับน้อย มีค่า ร้อยละเท่ากับ 57 ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงานจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเป็นยอดรวมสุทธิ ของมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันผลประโยชน์ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน อยู่ในระดับน้อย มีค่าร้อยละเท่ากับ 56 ในส่วนที่มีระดับน้อยสุด คือ วิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลัก คณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ และข้อสมมติในการประมาณการ ตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยประกอบด้วย และที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดคือ ข้อสมมติ ทางประชากรศาสตร์และข้อสมมติทางการเงิน มีค่าร้อยละเท่ากับ 55 ตามลำดับ

- ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเมื่อระดับความเป็นไปได้ที่จะต้องจ่ายเงินออกไปเพื่อชำระผลประโยชน์เป็นไปได้อย่าง อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 76 รองลงมา คือ เรื่องผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงานโดยเฉพาะแต่มาตรฐานการบัญชีฉบับอื่น ๆ อาจกำหนดให้เปิดเผย อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 70 เรื่องผลประโยชน์หลังออกจากงาน โครงการผลประโยชน์ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อสมมติฐานหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ ๕ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลา รายงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 64 เรื่องผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าร้อยละเท่ากับ 62 เรื่องผลประโยชน์หลังออกจากงาน โครงการสมทบเงิน กิจการต้องเปิดเผยจำนวนเงินที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการสมทบเงิน มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด มีค่าร้อยละเท่ากับ 62 ตามลำดับ

- ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องต้นทุนดอกเบี้ย คือ การคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ คุณ อัตราคิดลดกำหนด ณ วันต้นงวด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าร้อยละเท่ากับ 81 รองลงมาคือ เรื่องต้นทุนบริการในปัจจุบันเกิดจากการใช้วิธีการกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเท่านั้น และ ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้ รับจริงจากสินทรัพย์โครงการ คือ ส่วนหนึ่งของรายได้ที่รับรู้เป็นกำไรขาดทุน และ ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย คือ ผลกำไรขาดทุนที่เกิดจากข้อสมมติที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้ประมาณการภาระหนี้สินโครงการผลประโยชน์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 76 เรื่องจำนวนตัดบัญชีต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่รับรู้ คือ ผลประโยชน์ที่กิจการต้องจ่ายให้พนักงาน เมื่อเกษียณสำหรับบริการที่พนักงานให้กิจการนับตั้งแต่ก่อนจัดตั้งหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงการผลประโยชน์ของพนักงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละเท่ากับ 70 ตามลำดับ

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล กับความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน

1. นักบัญชีที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ในหัวข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนหัวข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

เข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานที่ไม่แตกต่างกัน

7. นักบัญชีที่รับรู้ข่าวสารต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานไม่ต่างกัน ส่วน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของ นักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน โดยใช้แบบสอบถามในการวัดความรู้ความเข้าใจ สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลปัจจัยบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 240 ราย พบว่า นักบัญชีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25 – 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพสมรส ตำแหน่งงานเป็นนักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี การรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องทางอินเทอร์เน็ต

ส่วนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน

จากการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน จำนวน 240 ราย พบว่า นักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ มีความรู้ ความเข้าใจ ที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญากาญจน์ โพธิ์พัฒน์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ” การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามด้วยตัวเองไปยังนักบัญชี ในกลุ่มนิคมอุตสาหกรรมบางปู จำนวน 100 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ ของพนักงาน ในเรื่องวัตถุประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง ความเข้าใจด้านขอบเขต

อยู่ระดับปานกลาง ด้านผลประโยชน์ระยะสั้นสำหรับพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลประโยชน์ระยะยาว โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และด้านผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สรุป ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล กับ ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์พนักงาน

จำแนกตามเพศ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มี เพศต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน โดยรวมทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องการวัด ขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี เรื่อง การรับรู้รายการและการวัดมูลค่า เรื่องการเปิดเผยข้อมูล และเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจของ นักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ มีเพียงหัวข้อเดียวเท่านั้นที่แตกต่างกัน คือ ความรู้ความเข้าใจกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน จากการวิเคราะห์ที่เพศหญิงมีความรู้ในข้อนี้มากกว่าเพศชายอาจเป็นเพราะเพศหญิงให้ความสำคัญต่อวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีมากกว่าเพศชาย

จำแนกตามอายุ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้าน วัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 ผลประโยชน์ของพนักงาน ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ๕ ด้าน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจของ นักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุ

จำแนกตามระดับการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้าน วัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 ผลประโยชน์ของพนักงาน ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐาน

การบัญชีฯ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจของ นักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการศึกษา

จำแนกตามสถานภาพ

จากการวิจัยพบว่า นักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มีสถานะภาพ ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีฯ การวัดขอบเขตของมาตรฐานการ บัญชีฯ การเปิดเผยข้อมูล การบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน การรับรู้รายการและการ วัดมูลค่า ที่แตกต่างกัน โดยนักบัญชีที่มีสถานะภาพ โสด มีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีฯ มากที่สุด โดยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีฯ รองลงมา คือ สถานะภาพสมรสจะมีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน สถานะภาพหม้ายจะมีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีฯ สถานะภาพหย่าร้างจะมีความรู้ความเข้าใจมากเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 นี้ ส่วนความรู้ความเข้าใจที่ไม่ต่างกัน คือ การวัดขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีฯ

จำแนกตามตำแหน่งงาน

จากการวิจัยพบว่า นักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน ที่ไม่ต่างกัน ส่วน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและ การวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ที่แตกต่างกัน โดยหัวข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ตำแหน่งผู้ สอบบัญชีและ สมุห์บัญชี จะมีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลการประโยชน์พนักงาน มากกว่าตำแหน่งนักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี แต่หัวข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน นักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าตำแหน่งผู้สอบบัญชีและสมุห์บัญชี กัน ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจของ นักบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน ในบางหัวข้อไม่ได้ขึ้นอยู่กับตำแหน่งงาน

จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

จากการวิจัยพบว่า นักบัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มี ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีฯ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีฯ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้อย่างไรและการวัดมูลค่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงานที่ไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยพบว่า นัก บัญชีของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะและกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ที่มีการรับรู้ข่าวสารต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้อย่างไรและการวัดมูลค่าแตกต่างกัน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกิจการส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้แก่พนักงานโดยการจัดอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงานให้มากขึ้นต่อเนื่อง และอีกทั้งเป็นสวัสดิการให้สำหรับพนักงานด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. กิจการควรมุ่งเน้นการให้ความรู้ในเรื่องการรับรู้อย่างไรและการวัดมูลค่า ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่องผลประโยชน์ของพนักงาน เนื่องจากเป็นเรื่องที่นักบัญชีมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี การเปิดเผยข้อมูล นักบัญชีของกิจการยังมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19 นี้ เป็นมาตรฐานที่ออกมาไม่นานและยากต่อการทำความเข้าใจ ดังนั้น กิจการควรส่งเสริมให้นักบัญชีศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานด้านการบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. นักบัญชีที่เป็นเพศหญิง จะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีฯมากกว่าเพศชาย ดังนั้น กิจการควรเน้นให้นักบัญชีเพศ ชาย ให้ความสำคัญต่อมาตรฐาน

ดังกล่าวโดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของมาตรฐานฉบับนี้ เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อตัวพนักงานเอง
ในอนาคต

4. นักบัญชีที่สถานภาพหย่าร้าง มีความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง
ผลประโยชน์ของพนักงาน มากกว่านักบัญชีที่มีสถานภาพโสด สมร ส หมาย อาจเป็นเพราะนัก
บัญชีหลังจากผ่านการสมรสมา ให้ความสนใจกับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มในเรื่องใหม่ๆ
มากขึ้น ได้ตามความสะดวก

5. เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี และความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน สมุหบัญชีจะมีความรู้ความ เข้าใจมากกว่า
ตำแหน่งอื่น ส่วน เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า นักบัญชี
ปฏิบัติงานด้านบัญชี มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าตำแหน่งอื่น

บรรณานุกรม

- ธัญญกาญจน์ โปธิพัฒน์. 2554. ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- วันเพ็ญ สายชล. 2549. ความรู้ความเข้าใจในความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของพนักงานธนาคารพาณิชย์. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 69
- คุณทลี รื่นรมย์. 2549. การวิจัยตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ไทยลอร์ดคอม. (ม.ป.ป.) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thaihlaw.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=64474&Ntype=5> (26 พฤษภาคม 2556) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- นุชจรี พิเชฐกุล. 2553. การบัญชีขั้นกลาง 2. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ทริปเฟลด์ กรุ๊ป.
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์. 2549. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- สภานิติบัญญัติ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2554. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://fap.or.th.a33.readyplanet.net/images/column_1359010309/TAS19_20101220.pdf (26 พฤษภาคม 2556)
- วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ. 2554. ผลกระทบจากมาตรฐานการบัญชีใหม่ต่อบ การเงินและรายงานสถิติที่ ธปท. เผยแพร่. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา http://www.bot.or.th/thai/Statistics/Articles/Doc_Lib_statisticsHorizon/
- _____. 2554. มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://fap.or.th.a33.readyplanet.net/images/column_1359010309/NPAE_web_060554.pdf (21 กรกฎาคม 2556)
- ปฐมชัย กรเลิศ. 2555. ความรู้ความเข้าใจของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ. การค้นคว้าแบบอิสระ บัญชีมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุสรัตน์ อินทร์ตะสีบ. 2555. ความรู้ความเข้าใจของนักลงทุนสัมพันธ์ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ในประเทศไทย. การค้นคว้าแบบอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. 2555. **ก้าวทันมาตรฐานการรายงานทางการเงินกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสีย**
สาธารณะ (NPAEs). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็น วาย ซี พับลิชชิ่ง จำกัด
- ศลิษา หวังดี. 2555. **ความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มี**
ส่วนได้เสียสาธารณะของผู้ทาบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลาพูน. การ
 ค้นคว้าแบบอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ
 ขนาดกลางและขนาดย่อม. 2556. **บทสรุปผู้บริหาร รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาด**
กลางและขนาดย่อม (SMEs) ปี 2556. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
[http://www.sme.go.th/Lists/EditorInput/DispF.aspx?List=1](http://www.sme.go.th/Lists/EditorInput/DispF.aspx?List=15dca7fb-bf2e-464e-97e5-440321040570&ID=2095)
 5dca7fb-bf2e-464e-97e5-440321040570&ID=2095 (22 กันยายน 2556)
- วุฒิพงษ์ จาริกภากร. 2557. **ความรู้ความเข้าใจของผู้ช่วยผู้สอบบัญชีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่**
19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงานการ ค้นคว้าแบบอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

เรื่อง เรื่อง ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19

เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งการทำวิจัย ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้ตามความจริงโดยใส่ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ซึ่งข้อมูลที่ได้จะปกปิดเป็นความลับ แต่จะนำมาใช้ประโยชน์ในทางวิชาการ การเรียนการสอนต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน ( ) หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1. เพศ   ( ) ชาย   ( ) หญิง
2. อายุ   ( ) น้อยกว่า 25 ปี   ( ) ระหว่าง 25-30 ปี   ( ) ระหว่าง 31-40 ปี
          ( ) ระหว่าง 41- 50 ปี   ( ) มากกว่า 50 ปี
3. ระดับการศึกษา
      ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี   ( ) ปริญญาตรี   ( ) ปริญญาโท   ( ) ปริญญาเอก
4. สถานภาพ
      ( ) โสด   ( ) สมรส   ( ) หม้าย   ( ) หย่าร้าง
5. ตำแหน่งงาน
      ( ) นักบัญชีปฏิบัติงานด้านบัญชี   ( ) สมุหบัญชี
      ( ) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต   ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. ประสบการณ์ทำงาน
      ( ) น้อยกว่า 5 ปี   ( ) ระหว่าง 5-10 ปี   ( ) ระหว่าง 11-15 ปี
      ( ) ระหว่าง 16-20 ปี   ( ) มากกว่า 20 ปี
7. การรับรู้ข่าวสารมาตรฐานทางบัญชีหรือที่เกี่ยวข้อง
      ( ) การเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี   ( ) จาก INTERNET   ( ) การอบรม/สัมมนา
      ( ) รับรู้ข่าวสารจากเพื่อน/คนรู้จัก   ( ) อื่นๆ.....

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่มีต่อมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 19

เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่า ถูก หรือ ไม่ถูก จากคำถามต่อไปนี้

หัวข้อ	คำตอบ	
	ถูก	ไม่ถูก
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน		
1.1 รับรู้หนี้สิน เมื่อพนักงานได้ให้บริการเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงานที่บริษัทจะจ่ายในอนาคต		
1.2 รับรู้ค่าใช้จ่าย เมื่อกิจการได้รับผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่เกิดจากการให้บริการของพนักงานเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของพนักงาน		
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน		
2.1 รายการผลประโยชน์พนักงานในรูปตราสารทุนของกิจการ ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์ของพนักงาน		
2.2 การจัดทำบัญชีและการรายงาน โครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงานของพนักงาน ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 26 เรื่องการบัญชีและการรายงาน โครงการผลประโยชน์เมื่อออกจากงาน		
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า		
3.1 รับรู้ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานเมื่อพนักงานได้ให้บริการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์นั้น โดยรับรู้จำนวนเงินที่ไม่คิดลด		
3.2 การกลางานที่ได้รับคำตอบแทนชนิดสะสมได้ ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อมีการกลางานเกิดขึ้น		
3.3 การกลางานที่ได้รับคำตอบแทนชนิดสะสมไม่ได้ ให้รับรู้ต้นทุนการให้บริการเมื่อมีการกลางานเกิดขึ้น		
3.4 ส่วนแบ่งกำไรและ โบนัสรับรู้ต้นทุนผลประโยชน์ของพนักงานเป็นค่าใช้จ่ายทันที		
3.5 โครงการสมทบเงิน ที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ไม่ต้องใช้ข้อสมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเพื่อวัดมูลค่าของภาระผูกพันหรือค่าใช้จ่าย		
3.6 โครงการผลประโยชน์ ในวิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้ (Projected Unit Credit Method) เพื่อวัดมูลค่าภาระผูกพันและต้นทุน		
3.7 วิธีกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้วิธีคิดลดแต่ละหน่วยที่ประมาณการไว้		

หัวข้อ	คำตอบ	
	ถูก	ไม่ถูก
3.8 ข้อสมมติในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยประกอบด้วย ข้อสมมติทางประชากรศาสตร์ และข้อสมมติทางการเงิน		
3.9 กำหนดอัตราคิดลดโดยอ้างอิงกับอัตราผลตอบแทนในท้องตลาดของหุ้นกู้ภาคเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ณ วันสิ้นงวดรายงาน		
3.10 สมมติฐานในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยต้องเป็นกลางและสอดคล้อง		
3.11 มาตรฐานฉบับนี้บังคับให้ให้บริการนักคณิตศาสตร์ประกันภัย		
3.12 ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงานจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเป็นยอดรวมสุทธิของมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันผลประโยชน์ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน		
3.13 ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง หากระยะเวลาครบกำหนดการจ่ายมากกว่า 12 เดือน หลังจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ให้กิจการคิดลดผลประโยชน์ดังกล่าว		
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล		
4.1 ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน		
4.2 ผลประโยชน์หลังออกจากงาน โครงการสมทบเงิน กิจการต้องเปิดเผยจำนวนเงินที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการสมทบเงิน		
4.3 ผลประโยชน์หลังออกจากงาน โครงการผลประโยชน์ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อสมมติหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ใช้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน		
4.4 ผลประโยชน์ระยะยาวอื่นของพนักงาน มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่ได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน โดยเฉพาะ แต่มาตรฐานการบัญชีฉบับอื่นๆ อาจกำหนดให้เปิดเผย		
4.5 ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเมื่อระดับความเป็นไปได้ที่จะต้องจ่ายเงินออกไปเพื่อชำระผลประโยชน์เป็นไปได้อย่าง		
5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีผลประโยชน์ของพนักงาน		
5.1 ต้นทุนบริการในปัจจุบัน เกิดจากการใช้วิธีการกำหนดมูลค่าจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยเท่านั้น		
5.2 ต้นทุนดอกเบี้ย คือ การคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของภาระผูกพันตามโครงการผลประโยชน์ คูณ อัตราคิดลดกำหนด ณ วันต้นงวด		

หัวข้อ	คำตอบ	
	ถูก	ไม่ถูก
5.3 ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจริงจากสินทรัพย์โครงการ คือ ส่วนหนึ่งของรายได้ที่รับรู้เป็นกำไรขาดทุน		
5.4 จำนวนตัดบัญชีต้นทุนบริการในอดีตที่ยังไม่รับรู้ คือ ผลประโยชน์ที่กิจการต้องจ่ายให้พนักงานเมื่อเกษียณสำหรับบริการที่พนักงานให้กิจการนับตั้งแต่ก่อนจัดตั้งหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงการผลประโยชน์ของพนักงาน		
5.5 ผลกำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย คือ ผลกำไรขาดทุนที่เกิดจากข้อสมมติที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยใช้ประมาณการภาระหนี้สินโครงการผลประโยชน์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง		

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้กรอกแบบสอบถามทุกท่าน

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางจิตรเลขา ทาสี
การศึกษา	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต(การบัญชี) มหาวิทยาลัยภาคกลางนครสวรรค์ บริหารธุรกิจบัณฑิต(การบัญชี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศิลปศาสตร์บัณฑิต(การจัดการทั่วไป) วิทยาลัยครูกำแพงเพชร
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำ
สถานที่ทำงาน	คณะบริหารธุรกิจ สถาบันรัชต์ภาคย์ 68 ซ. นวศรี ถ.รามคำแหง21 แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310